

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0712 – ОП
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

освітньої програми Оподаткування
(код і назва освітньої програми)

Н. М. Терещенко
(ініціали та прізвище)

Керівник: к.е.н., доцент Подмешальська Ю. В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент: к.е.н., доцент кафедри ОАОА
Синиця Ю. С.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Фо захисту
Мф

Запоріжжя
2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ ЗНУ

Кафедра Обліку, аналізу, оподаткування та аудиту

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код та назва)

Освітня програма Оподаткування

(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«11» 10

2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Терешенко Наталя Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр»

керівник роботи Подмешальська Ю. В., к.е.н., доцент кафедри ОАОА

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «09» жовтня 2023 року № 1583-с

2. Строк подання студентом роботи 01.12.2023

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних вчених економістів, періодична література, інтернет-ресурси, дані обліку і звітності

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні основи обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження

2 Облік і оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, розрахунок податкового навантаження та фінансовий аналіз ТОВ «Діацентр»

3 Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження

ТОВ «Діацентр»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Положення про облікову політику щодо оплати праці. 2. Схема документування обліку заробітної плати. 3. Схема оподаткування заробітної плати та лікарняних. 4. Журнал господарських операцій.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Подмешальська Ю.В., к.е.н., доцент кафедри ОАОА		
2	Подмешальська Ю.В., к.е.н., доцент кафедри ОАОА		
3	Подмешальська Ю.В., к.е.н., доцент кафедри ОАОА		

7. Дата видачі завдання 11.10.23

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Пр
1	Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень	Жовтень 2023	
2	Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження	Жовтень 2023	
3	Робота над 1 розділом	Жовтень 2023	
4	Робота над 2 розділом	Жовтень 2023	
5	Робота над 3 розділом	Жовтень 2023	
6	Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді	Жовтень-листопад 2023	
7	Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій	Листопад 2023	
8	Попередній захист роботи	Грудень 2023	
9	Нормоконтроль	Грудень 2023	
10	Підготовка остаточного варіанту роботи, автореферату, презентаційного матеріалу, доповіді	Грудень 2023	
11	Захист роботи	Грудень 2023	

Студент

(підпис)

Н. М. Терещенко
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

Ю. В. Подмешальська
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер

(підпис)

Ю. С. Синиця
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Терещенко Н. М. Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунків його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування, науковий керівник Подмешальська Ю. В. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні, кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2023.

Досліджено теоретичні основи обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунків його податкового навантаження. Розглянуто облік та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, розрахунок податкового навантаження на ТОВ «Діацентр». Проведено фінансовий аналіз ТОВ «Діацентр». Здійснено контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників ТОВ «Діацентр». Надано шляхи щодо удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунків його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр».

Ключові слова: ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ, КОНТРОЛЬ, ЄСВ, ПДФО, ЗАРОБІТНА ПЛАТА, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Tereshchenko N. Improvement of the accounting, taxation and control of the EUS and Personal Income Tax of workers' wages and the calculation of its tax burden on LLC "Diacentr".

Qualifying work for obtaining a master's degree of higher education in the specialty 071 – Accounting and taxation, supervisor Podmeshalska Yu. V. Zaporizhzhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebny, department of accounting, analysis, taxation and audit, 2023.

The theoretical basis of the accounting, taxation and control of the single social contribution and personal income tax of workers' salary and the calculation of its tax burden have been studied. Considered the accounting and taxation of the single social contribution and personal income tax of workers' salary, calculation of the tax burden on LLC "Diacentr". A financial analysis of "Diacenter" LLC was conducted. Control of the single social contribution and personal income tax of workers' salary of Diacenter LLC was carried out. Ways to improve the accounting, taxation and control of the single social contribution and personal income tax of workers' salary and the calculation of its tax burden on "Diacentr" LLC are provided.

Keywords: ACCOUNTING, TAXATION, CONTROL, SINGLE SOCIAL CONTRIBUTION, PERSONAL INCOME TAX, SALARY, FINANCIAL ANALYSIS, IMPROVEMENT

ЗМІСТ

ВСТУП	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЄСВ ТА ПДФО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ РОБІТНИКІВ ТА РОЗРАХУНОК ЙОГО ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ	12
1.1 Законодавчо-нормативне забезпечення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників.....	12
1.2 Облік та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати	16
1.3 Контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження.....	36
2 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ЄСВ ТА ПДФО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ РОБІТНИКІВ, РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТОВ «ДІАЦЕНТР»	42
2.1 Загальна характеристика ТОВ «Діацентр».....	42
2.2 Облік та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, розрахунок податкового навантаження на ТОВ «Діацентр».....	44
2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «Діацентр».....	53
3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЄСВ ТА ПДФО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ РОБІТНИКІВ ТА РОЗРАХУНОК ЙОГО ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ТОВ «ДІАЦЕНТР».....	61
3.1 Контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників ТОВ «Діацентр».....	61
3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр»	70
3.3 Шляхи щодо удосконалення контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників на ТОВ «Діацентр»	72
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79

ДОДАТОК А – Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2021 р.....	87
ДОДАТОК Б – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 р.....	94
ДОДАТОК В – Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2022 р.....	99
ДОДАТОК Г – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 р.....	106

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Не дивлячись на воєнний стан, в даний час йдуть активні реформи в оподаткуванні для спрощення подачі звітності із заробітної плати. Від розміру заробітної плати залежить суми податків, сплачених у бюджет, тому при її підвищенні одночасно збільшуються і відповідні суми ПДФО та ЄСВ. Податки є доходами держави за рахунок яких утримується соціальна та бюджетна сфера. Планування заробітної плати та ЄСВ використовується для поліпшення виробничого обліку та стратегічного управлінського обліку. Правильне ведення обліку та своєчасність проведення контролю допомагає скласти достовірну податкову та фінансову звітність. Особливу актуальність це набуває в умовах переходу на міжнародні стандарти зарубіжних країн.

Розгляду питань удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр» сприяли роботи наступних вчених: Зінь Е.А., Каніщенко Л., Козловського В.А., Макаренка А.П., Меліхової Т.О., Нашкерської Г.В., Савкович В.А. та інших.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (державний реєстраційний номер: 0123U100372). Автором запропоновано Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр».

Мета та завдання роботи. Метою роботи є удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО для поліпшення виробничого

обліку, стратегічного управлінського обліку, податкової та фінансової звітності в умовах переходу на міжнародні стандарти зарубіжних країн.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- вивчити законодавчо-нормативне забезпечення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників;
- ознайомитись з обліком та оподаткуванням ЄСВ та ПДФО заробітної плати;
- проаналізувати контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження;
- дослідити загальну характеристику підприємства;
- ознайомитись з обліком та оподаткуванням ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, розрахувати податкове навантаження на ТОВ «Діацентр»;
- провести фінансовий аналіз ТОВ «Діацентр»;
- провести контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників ТОВ «Діацентр»;
- запропонувати шляхи для удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр»;
- запропонувати шляхи щодо удосконалення контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників на ТОВ «Діацентр».

Об'єктом дослідження є процес обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр».

Предметом дослідження є існуючі підходи до ведення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр».

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку і звітності ТОВ «Діацентр».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в:

- удосконаленні методики проведення контролю ЄСВ та ПДФО, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план перевірки, програму перевірки, робочі документи. Це надасть змогу охопити всі аспекти обліку, дослідити законність, правильність, відповідність відображення їх в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісну перевірку для управління підприємством. Своєчасність проведення контролю допомагає впевнитись у достовірності податкової та фінансової звітності.

- з метою удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО запропоновані відомості, а саме: визначення фонду оплати праці, нарахування ЄСВ, нарахування ПДФО та Військового збору, відображення сум в обліку відповідно до єдиної звітності, податкового навантаження. Це спростить та пришвидшить ведення обліку та оподаткування, зменшить вірогідність помилки та попередить фінансові санкції. Податкове планування та розрахунок податкового навантаження ЄСВ та ПДФО використовуються в виробничому обліку та стратегічному управлінському обліку з метою підвищення ефективності діяльності. Правильне ведення обліку допомагає достовірно скласти податкову та фінансову звітність, що дуже важливо в умовах переходу на міжнародні стандарти зарубіжних країн.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність ТОВ «Діацентр», що дозволить підвищити ефективність роботи підприємства (довідка про впровадження № ___ від _____).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: абстрактно-логічний метод (метод порівняння, метод групування абсолютних, середніх, відносних величин) та балансовий метод (метод деталізації, графічний метод).

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на конференціях:

Терещенко Н., Подмешальська Ю. Облік і оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати та розрахунок податкового навантаження. *Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах* : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету, 5-6 грудня 2023 р., Запоріжжя: ЗНУ, 2023. С. 90-91.

Основні пропозиції автора щодо удосконалення методики обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО знайшли відображення у статті:

Терещенко Н. М., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В. Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО для поліпшення виробничого обліку, стратегічного управлінського обліку, податкової та фінансової звітності в умовах переходу на міжнародні стандарти зарубіжних країн. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 24. С. 78-83.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на ___ сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі __ рисунки та ___ таблиць. Список використаних джерел складається із __ найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЄСВ ТА ПДФО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ РОБІТНИКІВ ТА РОЗРАХУНОК ЙОГО ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ

1.1 Законодавчо-нормативне забезпечення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників

Облік оплати праці в Україні здійснюється згідно з чинними нормативно-правовими актами; генеральною угодою на державному рівні; галузевими та регіональними угодами; колективними договорами; трудовими договорами; іншими внутрішніми нормативними документами підприємств [72].

Згідно зі ст. 2 Закону «Про оплату праці» [4], визначена структура заробітної плати: основна заробітна плата; додаткова заробітна плата; інші заохочувальні й компенсаційні виплати [21].

В інструкції зі статистики заробітної плати № 5 надано детальний перелік найменувань виплат, які входять до фонду оплати праці, й виплат, які не належать до нього. Згідно з установчими документами, підприємство розробляє штатний розпис – внутрішній нормативний документ, у якому викладено перелік посад, передбачених на підприємстві, з зазначенням їх посадових окладів. Правомірність наявності штатного розпису на підприємстві зумовлена п. 3 ст. 64 ГКУ, згідно з яким підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність працівників і затверджує штатний розпис [44].

Оплата праці працівників, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами незалежно від форм власності й господарювання, регулюється, з одного боку, шляхом встановлення державного розміру мінімальної заробітної плати; норм, гарантій і компенсацій; умов і розмірів оплати праці працівників підприємств; оподаткування прибутків працівників; з другого - угодами, які укладаються на державному, галузевому,

регіональному рівнях і на підприємстві. Регулювання оплати праці на рівні підприємства передбачає розроблення, затвердження й застосування внутрішніх нормативних документів, зокрема, положень: про оплату праці, про преміювання за виконання виробничих завдань і функцій, про винагороду за підсумками роботи за рік тощо [51].

Робітникам підприємства, які зайняті, наприклад, в ремонтно-механічних майстернях, присвоюють кваліфікаційні розряди у відповідності з Єдиним тарифно-кваліфікаційним довідником робіт і професій. За наданим розрядом і відповідний тарифний ставці встановлюється розмір заробітку робітника за відповідний час. Робітникам-відрядникам, які виконують роботи за меншими розрядами ніж той, що їм наданий, доплачують до відрядного заробітку різницю між тарифною ставкою відрядника і тарифною ставкою, за якою розцінюється виконувана робота. Застосування тарифної сітки ставить розмір тарифної ставки робітника у пряму залежність від його кваліфікації. Це досягається шляхом застосування тарифних коефіцієнтів, які визначають співвідношення між розміром тарифної ставки даного розряду й тарифною ставкою першого розряду. Важливим елементом тарифної системи є тарифна ставка – норма оплати праці робітника відповідної спеціальності й кваліфікації за одиницю часу: годину, день або місяць. Тарифні ставки визначаються в галузевих угодах і відрізняються одна від одної кількістю тарифних розрядів, а також співвідношенням між окремими розрядами. Тарифно-кваліфікаційні характеристики розробляє Міністерство праці та соціальної політики України. Нарахування за тарифом за відпрацьований час або виготовлену продукцію є основою заробітної плати, що згідно з колективним договором обов'язково має бути виплачено [36].

Тарифна система є основою розрахунків з оплати праці, яка враховує: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики, згідно з ч. 1 ст. 96 КЗпП (рис. 1).

Тарифна сітка з оплати праці наведено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Тарифна сітка з оплати праці

Джерело [75]

Згідно зі ст. 15 Закону України «Про оплату праці» [4], підприємства виробничої сфери самостійно обирають форми, системи й розміри оплати праці, що затверджується в колективних договорах з дотриманням норм і гарантій, передбачених чинним законодавством, генеральною та галузевими угодами [72].

Колективно-відрядна система оплати праці (бригадна) – це виконання роботи колективом (бригадою), при цьому, заробіток окремого кожного працівника, члена такого колективу (бригади) залежить від результатів роботи всього колективу (бригади) та його особистого внеску в результат такої роботи. Розподіл заробітку колективу (бригади) між його членами (працівниками) здійснюється, як правило, пропорційно відпрацьованому. Підходи до трактування заробітної платі наведено у таблиці 1.1 [48].

Таблиця 1.1 – Підходи до трактування заробітної платі

Законодавчо-нормативний акт	Визначення
1	2
1. Закон України «Про оплату праці» [4]	Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.
2. Податковий кодекс України [14]	Заробітна плата – основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.
3. Господарський кодекс України [6]	Має на меті забезпечити зростання ділової активності суб'єктів господарювання, розвиток підприємництва і на цій основі підвищення ефективності суспільного виробництва, його соціальну

Продовження таблиці 1.1

1	2
4.Закон України «Про колективні договори і угоди» [3]	Визначає правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і власників.
5.Закон України «Про відпустки» [8]	Встановлює державні гарантії права на відпустки, визначає умови, тривалість і порядок надання їх працівникам для відновлення працездатності, зміцнення здоров'я, а також для виховання дітей, задоволення власних життєво важливих потреб та інтересів, всебічного розвитку особи.
6.Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [2]	Визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.
7.Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена №5 [6]	Містить основні методологічні положення щодо визначення показників оплати праці у формах державних статистичних спостережень з метою одержання об'єктивної статистичної інформації про розміри та структуру заробітної плати найманих працівників.
8.НП(С)БО 26 «Виплати працівникам» [13]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності.
9.НП(С)БО 16 «Витрати» [12]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
10.Постанова «Про затвердження порядку обчислення середньої заробітної плати» [18]	Визначає методику обчислення середньої заробітної плати для визначення розміру відшкодування шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків, провадиться відповідно до правил відшкодування власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків
11. Іфтемічук В. С. Навчальний економічний словник-довідник [42]	Заробітна плата – виражена в грошовій формі, частина національного прибутку, що надходить в особисте споживання працівників і повинна розподілятися відповідно до кількості та якості праці, вкладеної ними в суспільне виробництво
12. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Заводський Й. С. Економічний словник [19]	Заробітна плата – частина доданої вартості в грошовій формі, яка внаслідок його розподілу надходить працівника залежно від кількості та якості затраченої ними праці.
13. Коблянська О. І. Фінансовий облік [24]	Основна заробітна плата – це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норм часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків)

Джерело [60]

1.2 Облік та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати

У сучасних умовах правильність обліку та оподаткування заробітної плати є важливим питанням, оскільки розрахунки з персоналом та сплата податків є першочерговими напрямками та не повинна затримуватись.

Організація оплати праці на підприємствах має здійснюватися на підставі:

- законодавчих та інших нормативних актів;
- генеральної угоди на державному рівні;
- галузевих, регіональних угод;
- колективних договорів;
- трудових договорів [26].

Основою організації оплати праці є тарифна система, яка включає: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики. Тарифна система є основою формування та диференціації розмірів заробітної плати й використовується для розподілу робіт залежно від їх складності, а працівників – залежно від їх кваліфікації та за розрядами тарифної сітки. При здійсненні контролю за правильністю нарахування заробітної плати на підприємстві перевіряється правильність застосування тарифної системи [58].

Одним з основних документів при організації оплати праці на підприємстві є колективний договір. Колективний договір (угода) укладається на основі чинного законодавства, прийнятих сторонами зобов'язань з метою регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин і узгодження інтересів трудящих, власників та уповноважених ними органів [53].

В колективному договорі підприємство повинне визначити: форми і системи оплати праці; норми праці; розцінки; тарифні сітки; схеми посадових окладів; умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат. У разі коли

колективний договір на підприємстві не укладено, власник зобов'язаний погодити ці питання з виборним органом первинної профспілкової організації, що представляє інтереси більшості [61].

Положення про облікову політику щодо оплати праці наведено на рисунку 1.2.

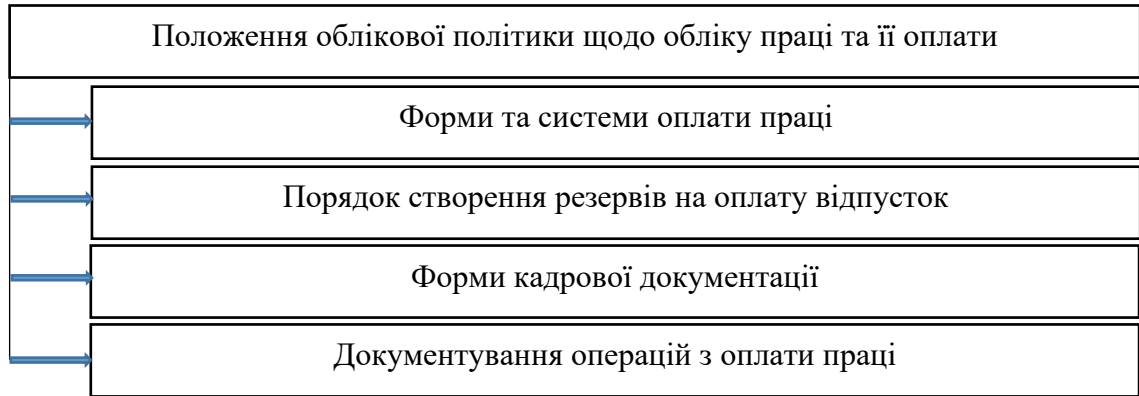

Рисунок 1.2 – Положення про облікову політику щодо оплати праці
Джерело [41]

Мінімальна заробітна плата — це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може встановлюватися оплата за виконану працівником місячну норму робіт (Кодекс законів про працю України, Закон України «Про оплату праці»). Згідно п.5 ст.38 Бюджетного кодексу України розмір мінімальної заробітної плати визначається в Законі про Державний бюджет на відповідний рік. У 2023 році мінімальна зарплата за місяць складає 6700 грн [23].

Прожитковий мінімум — це вартісна оцінка споживчого кошика, що містить мінімальні набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, необхідних для збереження здоров'я людини і забезпечення її життєдіяльності [22].

Відповідно до пп.4 п.2 ст.41 Бюджетного кодексу до вступу в силу Закону про Державний бюджет України на поточний бюджетний період прожитковий мінімум застосовується в розмірах і на умовах, що діяли в грудні попереднього бюджетного періоду [55].

Документи з обліку розрахунків з оплати праці наведено на рисунку 1.3.

Після відображення нарахування та утримання заробітної плати у розрахунково-платіжної відомості, розраховується нарахування на фонд оплати праці [56].

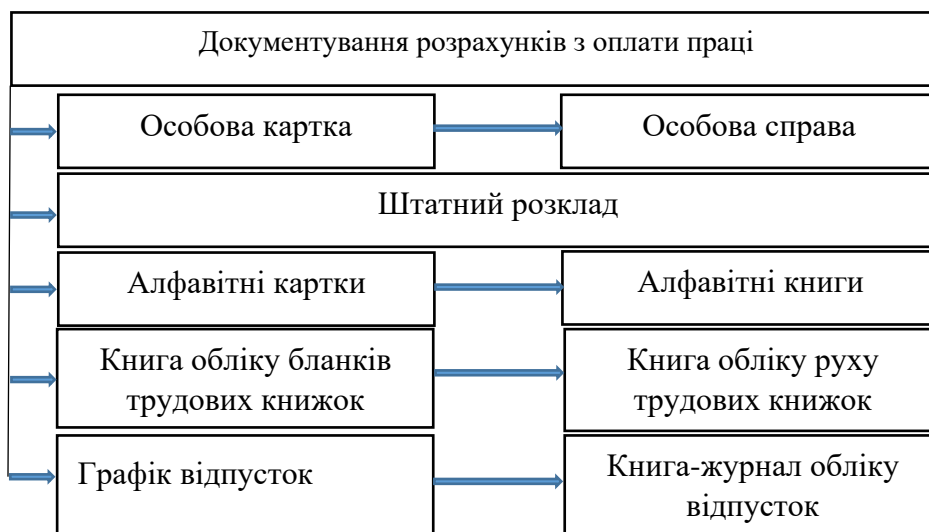

Рисунок 1.3 – Документи з обліку розрахунків з оплати праці

Джерело [56]

Схема документування обліку заробітної плати наведено на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Схема документування обліку заробітної плати

Джерело [39]

Для розрахунку сум щорічних відпусток береться фонд заробітної плати за попередні 12 місяців, розраховується середньодобова заробітна плата (виходячи з календарних днів у році без урахування святкових днів), яка помножується на кількість днів відпустки. При розрахунку виплат з тимчасової непрацездатності, береться заробітна плата за попередні 6 місяців, з яких встановлюється середньодобова заробітна плата працівника, яка потім помножується на кількість днів непрацездатності (вихідні та святкові дні не враховуються) [57].

Особливості оподаткування заробітної плати показано на рисунку 1.5.

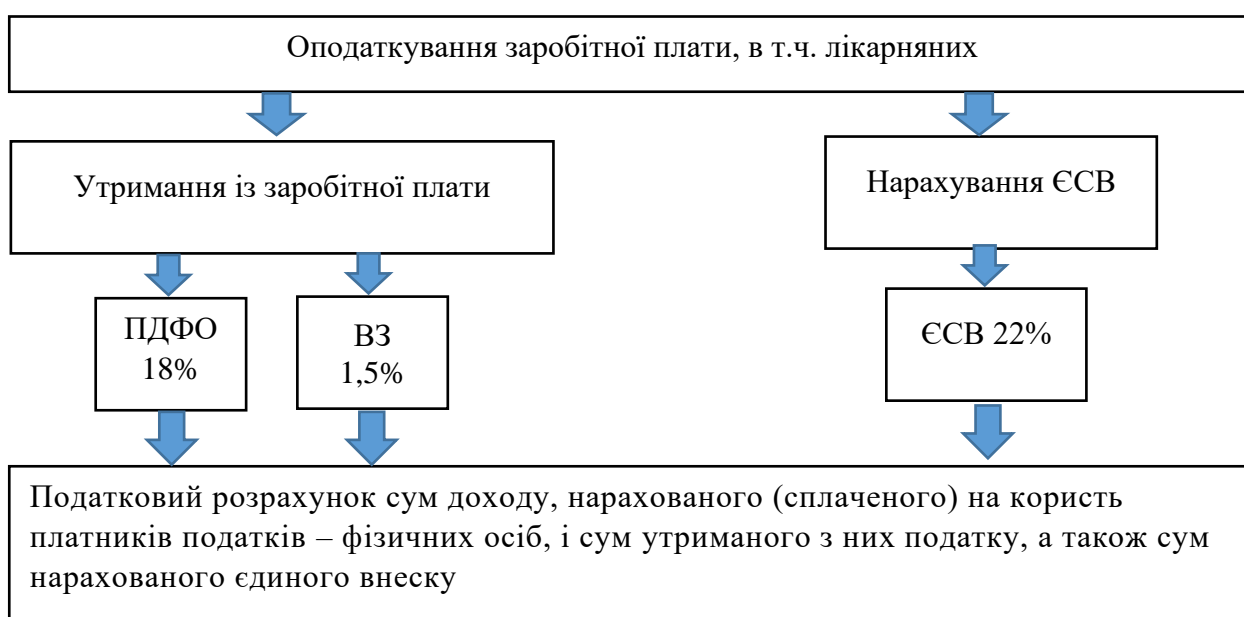

Рисунок 1.5 – Схема оподаткування заробітної плати та лікарняних
Джерело [69]

Облік заробітної плати підприємства ведеться на рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», де узагальнюється інформація про розрахунки за виплатами працівникам, що ставляться і до облікового, і до необлікового складу підприємства. Рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» має такі субрахунки (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Робочий план по рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Рахунок	Субрахунок	Назва
66	661	Розрахунки за заробітною платою
	662	Розрахунки з депонентами
	663	Розрахунки за іншими виплатами

Джерело [37]

За кредитом рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» відображаються нарахована працівникам підприємства основна й додаткова заробітна плата, премії, допомога з тимчасової непрацездатності, інші виплати; за дебетом – виплата основної й додаткової заробітної плати, премій, допомоги з тимчасової непрацездатності тощо; утримання податку з прибутків фізичних осіб, єдиного соціального внеску, платежів за виконавчими документами.

Для правильного визначення, а також документального підтвердження операцій з податку на прибутки фізичних осіб, використовується рахунок 64 зі субрахунком: 641 «Розрахунки з податку на прибутки фізичних осіб». На рахунку 651 «Розрахунки за пенсійним страхуванням» відображається єдиний соціальний внесок (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 – Журнал господарських операцій

Зміст операції	Дебет	Кредит
Нарахування заробітної плати:		
Робочим	23	661
Адміністрації	92	661
Робітникам збуту	93	661
Утримання із заробітної плати:		
Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)	661	641
Військовий збір (ВЗ)	661	642
Нарахування на ФОП єдиного соціального внеску (ЄСВ)		
Робочим	23	651
Адміністрації	92	651
Робітникам збуту	93	651
Перераховано заробітну плату на карткові рахунки	661	311
Перераховано в бюджет:		
Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)	641	311
Військовий збір (ВЗ)	642	311
Єдиний соціальний внесок (ЄСВ)	651	311

Джерело [30]

З 2011 року ставки податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) визначаються в IV-му розділі Податкового кодексу України (ПКУ). Для переважної більшості співгромадян та в переважній більшості випадків ставка ПДФО з 2016 року становить 18% [49].

Зміни, що були внесені в травні 2020 року стосувалися продажу рухомого та нерухомого майна. За продаж протягом року третього (та наступних) автомобіля доведеться сплатити не 5%, а 18%. При продажу об'єкта незавершеного будівництва – звільнення від сплати 5% [40].

Ставки ПДФО в Україні наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Ставки ПДФО в Україні

Доходу	Ставка податку	ПКУ
1	2	3
Доходи, одержані, у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами	18%	п.167.1
Стипендія, яка виплачується учню, студенту, ординатору, аспіранту або ад'юнкту (в сумі перевищення над сумою місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, помноженою на 1,4 та округленою до найближчих 10 грн.)	18%	п.165.1.26
Доходи, отримані фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності	18%	п.177.1
Доходи громадян, отримані від провадження незалежної професійної діяльності	18%	п.178.2
Суми надміру витрачених коштів, отриманих на відрядження або під звіт, та не повернутих у встановлений строк	18%	п.170.9
Доходи, отримані від надання майна в лізинг, оренду або суборенду	18%	п.170.1
Інвестиційний прибуток від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах (крім доходу від операцій, зазначених у пп. 165.1.2, 165.1.40 та 165.1.52 ПКУ)	18%	п.170.2
60 % суми одноразової страхової виплати за договором довгострокового страхування життя у разі досягнення застрахованою особою певного віку, обумовленого у такому страховому договорі, чи закінчення строку дії такого договору	18%	п.170.8.2
Викупна сума у разі дострокового розірвання страхувальником договору довгострокового страхування життя	18%	п.170.8.2
Сума коштів, з якої не було утримано податок, та яка виплачується вкладнику з його пенсійного вкладу або рахунка учасника фонду банківського управління у зв'язку з достроковим розірванням договору пенсійного вкладу, договору довірчого управління, договору недержавного пенсійного забезпечення	18%	п.170.8.2

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
Кошти, що надаються роботодавцем як допомога на поховання (в сумі перевищення над сумою подвійного розміру місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, помноженою на 1,4 та округленою до найближчих 10 грн.)	18%	п.165.1.22
Частина благодійної допомоги, що підлягає оподаткуванню з урахуванням норм п.170.7 ПКУ	18%	п.170.7
Дохід за зданий брухт дорогоцінних металів (крім доходу, отриманого за брухт дорогоцінних металів, проданий НБУ)	18%	п.164.2.18
Вартість путівок (на території України) на відпочинок, оздоровлення та лікування, у т.ч. на реабілітацію інвалідів, платника податку та/або членів його сім'ї першого ступеня споріднення, які надаються його роботодавцем – платником податку на прибуток – безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки) один раз на рік, (за умови, що вартість путівки або знижки не перевищує 5 розмірів мінімальної зарплати)	не оподатковується	п.165.1.35
Виграші, призи, дарунки		
Виграш чи приз (крім виграшів, призів у лотерею) на користь резидентів або нерезидентів	18%	п.167.1
Виграш, приз у лотерею	18%	п.167.1
Інші виграші та призи	18%	п.167.1
Дарунки (а також призи переможцям та призерам спортивних змагань), якщо їх вартість не перевищує 25% однієї мінімальної зарплати, за винятком грошових виплат у будь-якій сумі	не оподатковується	п.165.1.39
Грошові виграші у спортивних змаганнях (крім винагород спортсменам – чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, визначених у пп. "б" п.165.1.1 ПКУ)	18%	п.167.1
Кошти, майно, майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг, подаровані платнику податку, оподатковуються за правилами для оподаткування спадщини (див. розділ "Спадщина")	0% 5% 18%	п.174.6
Проценти		
Проценти на поточний або депозитний банківський рахунок	18%	п.167.5.1
Процентний або дисконтний дохід за іменним ощадним (депозитним) сертифікатом	18%	п.167.5.1
Проценти на вклад (депозит) у кредитних спілках	18%	п.167.5.1
Плата (відсоток), що розподіляється на пайові членські внески членів кредитної спілки	18%	п.167.5.1
Дохід, який виплачується компанією, що управляє активами інституту спільного інвестування	18%	п.167.5.1
Дохід за іпотечними цінними паперами (іпотечними облигаціями та сертифікатами)	18%	п.167.5.1
Дохід у вигляді відсотків (дисконту), отриманого власником облигацій від їх емітента	18%	п.167.5.1
Дохід за сертифікатом фонду операцій з нерухомістю та дохід, отриманий платником податку у результаті викупу (погашення) управителем сертифікатів фонду операцій з нерухомістю	18%	п.167.5.1

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
Проценти та дисконтні доходи, нараховані на користь фізичних осіб з будь-яких інших доходів (окрім тих, що зазначені у п.170.4.1 ПКУ)	18%	п.170.4.3
<i>Дивіденди, роялті</i>		
Дивіденди, нараховані у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих юрособою-резидентом, за умови, що таке нарахування не змінює часток участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, та в результаті якого збільшується статутний фонд емітента на сукупну номінальну вартість нарахованих дивідендів	не оподатковується	п.165.1.18
Дивіденди по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування)	5%	п.167.5.2
Дивіденди по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, корпоративних правах, нарахованих нерезидентами, інститутами спільного інвестування, а також суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток	9%	п.167.5.4
Роялті	18%	п.170.3.1
<i>Продаж нерухомості</i>		
Дохід від продажу (обміну) не частіше одного разу протягом звітного року житлового будинку, квартири або їх частини, кімнати, садового (дачного) будинку, а також земельної ділянки або об'єкта незавершеного будівництва, та за умови перебування такого майна у власності платника податку понад 3 роки	не оподатковується	п.172.1
Дохід від продажу протягом звітного податкового року більш як одного з об'єктів нерухомості, зазначених у п. 172.1 ПКУ, а також дохід від продажу об'єкта нерухомості, не зазначеного в п.172.1	5%	п.172.2
<i>Продаж рухомого майна</i>		
Дохід від продажу (обміну) об'єкта рухомого майна (крім винятку, див. далі)	5%	п.173.1
Дохід від продажу (обміну) протягом звітного року одного з об'єктів рухомого майна (легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда,) не підлягає оподаткуванню (як виняток з попереднього)	не оподатковується	п.173.2
Дохід від продажу (обміну) протягом звітного року другого об'єкту рухомого майна (легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда), підлягає оподаткуванню	5%	п.173.2
Дохід від продажу (обміну) протягом звітного року третього (та наступних) об'єкту рухомого майна (легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда), підлягає оподаткуванню	18%	п.173.2
<i>Спадщина</i>		
Вартість власності, що успадковується членами сім'ї спадкодавця першого та другого ступенів споріднення	0%	п.174.2.1
Вартість власності, зазначеної в пп. "а", "б", "г" п. 74.1 ПКУ, що успадковується особою, яка є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування а також вартість власності, зазначеної в пп. "а", "б" п.174.1 ПКУ, що успадковується дитиною-інвалідом	0%	п.174.2.1

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
Грошові заощадження, поміщені до 02.01.1992 в установи Ощадбанку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, або у державні цінні папери, та грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадбанку України та колишнього Укрдержстраху протягом 1992–1994 років, погашення яких не відбулося	0%	п.174.2.1
Вартість будь-якого об'єкта спадщини, отриманого у спадщину спадкоємцями, що не є членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення	5%	п.174.2.2
Спадщина, отримана будь-яким спадкоємцем від спадкодавця – нерезидента, та будь-який об'єкт спадщини, що успадковується спадкоємцем – нерезидентом	18%	п.174.2.3
Доходи нерезидентів та іноземні доходи		
Доходи з джерелом їх походження в Україні, що нараховуються або виплачуються на користь нерезидентів	за ставками, визначеними для резидентів	п.170.10.1
Іноземні доходи	18%	п.170.11.1

Джерело [28]

Утримання податків із зарплати відображаються за дебетом субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» та кредитом наступних субрахунків:

- 641 «Розрахунки за податками», якщо заробітна плата підлягає утриманню ПДФО;
- 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», якщо заробітна плата підлягає утриманню військового збору [68].

Відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. [42] підприємства повинні платити внески тільки до Пенсійного фонду України, який розподіляє отримані кошти відповідно до встановлених пропорцій за видами страхування [52].

Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) — консолідований страховий внесок в Україні, збір якого здійснюється в системі загальнообов'язкового державного страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі [70].

Оскільки суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) нараховують на зарплату, то нарахування ЄСВ

відображається за кредитом субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування». Одночасно нараховану суму ЄСВ відображають за дебетом витратних субрахунків (ті самі, на яких відображена заробітна плата, на яку нараховується ЄСВ) [71].

У 2023 році розмір мінімальної зарплати становитиме 6700 грн. А також:

- мінімальний страховий внесок з ЄСВ - 1474 грн;
- максимальна база для нарахування ЄСВ - 100 500 грн;
- максимальна сума ЄСВ - 22110 грн [33].

Розміни ЄСВ у 2023 році наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Розміри та терміни ЄСВ у 2023 році

Категорія платника	Строк сплати	Мінімальний страховий внесок	
		за місяць, грн	за IV квартал, грн
1	2	3	4
ФОП, які обрали спрощену систему оподаткування незалежно від обраної групи	До 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок (19 квітня, 19 липня, 19 жовтня, 19 січня)	1474	4422
ФОП, які обрали загальну систему оподаткування	До 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок (19 квітня, 19 липня, 19 жовтня, 19 січня) Остаточний розрахунок за календарний рік до 10 лютого наступного року	1474	4422
Особи, які провадять незалежну професійну діяльність	До 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок (19 квітня, 19 липня, 19 жовтня, 19 січня) Остаточний розрахунок за календарний рік до 1 травня року наступного за звітним	1474	4422
Члени фермерського господарства	До 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок (19 квітня, 19 липня, 19 жовтня, 19 січня)	1474	4422

Джерело [54]

ФОП, які є платниками єдиного податку, так само, як ФОП на загальній системі оподаткування та особи, які провадять незалежну професійну

діяльність та члени фермерського господарства, звільняються від сплати ЄСВ за себе з 1 березня 2022 року до припинення війни, а також протягом наступних 12 місяців (п. 9-19 розд. VIII Закону про ЄСВ) [43].

Відповідно до Закону про ЄСВ платники, які скористаються цією пільгою, розрахунок єдиного внеску у складі податкової декларації не заповнюють за період, в якому відповідно єдиний внесок не нараховувався, не обчислювався та не сплачувався. Це не позбавляє права добровільно сплачувати ЄСВ за себе та зазначати суми такого ЄСВ у декларації з метою отримання страхового стажу. Всі ФОП мають право не сплачувати ЄСВ з березня 2022 року. У самозайнятих осіб є ще пільги щодо ЄСВ [54].

Розмірів ЄСВ, які нараховуються залежно від видів доходів наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Розмірів ЄСВ, які нараховуються залежно від видів доходів

Вид доходів	Ставка ЄСВ
Фонд оплати праці (п. 2 Інструкції №5) найманих працівників, у т. ч. іноземців	Роботодавці нараховують та сплачують ЄСВ за ставкою 22%
Винагороди фізичних особам за цивільно-правовими договорами, крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою-СПД	Підприємства та фізичні особи-підприємці нараховують і сплачують 22% на суму винагороди
Допомога з ТВП (як перші п'ять днів за рахунок коштів підприємства, так і решта днів хвороби, допомога по вагітності та пологах за рахунок коштів ФСС)	Роботодавці нараховують і сплачують 22% на суму допомоги
Заробітна плата і лікарняні працівників-інвалідів	З 2019 року всі роботодавці нараховують і сплачують 8,41% на фонд оплати праці

Джерело [24]

Суми нарахованої заробітної плати за звітний період включаються до статистичної звітності:

- форма № 1-ПВ (щомісячна) «Звіт з праці», яка подається не пізніше 7-го числа наступного місяця після звітного періоду;

- форма № 1-ПВ (щоквартальна) «Звіт з праці», яка подається не пізніше 7-го числа наступного місяця після звітного періоду;

- форма № 3-борг (щомісячна) «Звіт про заборгованість з оплати праці», яка подається не пізніше 7-го числа кожного місяця [70].

Лікарняні, у тому числі оплата перших 5-ти днів тимчасової непрацездатності за рахунок роботодавця, з метою оподаткування ПДФО та ВЗ розглядаються як зарплата, яка оподатковується у звичайному порядку. Це означає, що з неї сплачують: ПДФО за ставкою 18%, військовий збір за ставкою 1,5% [42].

Сплачується (перераховується) ПДФО до бюджету під час виплати оподаткованого доходу (пп. 168.1.2 ПКУ), тобто одночасно з одержанням коштів на виплату лікарняних. Податок із виплат, що фінансує Фонд, сплачують із коштів, які надходять на окремий рахунок для зарахування коштів на виплату матеріального забезпечення. Якщо лікарняні нараховуються, але не виплачуються платникові податку, то податок, котрий підлягає утриманню з такого нарахованого доходу, підлягає перерахуванню до бюджету податковим агентом у строки для місячного податкового періоду, тобто не пізніше 30 числа місяця, наступного за місяцем нарахування виплат із тимчасової непрацездатності [30].

Алгоритм розрахунку податку із зарплати проводиться за формулою:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) \times \text{С}, \quad (1.1)$$

де ПДФО — податок із прибутків фізичних осіб;

ЗП — нарахована місячна заробітна плата;

ПСП — податкова соціальна пільга;

С — ставка податку (18%) [52].

Відповідно до Інструкції зі статистики заробітної плати, до фонду оплати праці включаються нарахування найманим працівникам у грошовій та натуральній формах (оцінені в грошовому вираженні) за відпрацьований та невідпрацьований час, який підлягає оплаті, або за виконану роботу незалежно від джерела фінансування цих виплат [53].

Складовими фонду оплати праці є:

- фонд основної заробітної плати;
- фонд додаткової заробітної плати;
- інші заохочувальні та компенсаційні виплати [49].

Фонд основної заробітної плати включає нарахування винагороди за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків) (п. 2.1 Інструкції № 5) [28].

Фонд додаткової заробітної плати включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством, премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій (п. 2.2 Інструкції № 5) [69].

До інших заохочувальних і компенсаційних виплат включаються винагороди та премії, які мають одноразовий характер, компенсаційні та інші грошові й матеріальні виплати, які передбачено актами чинного законодавства або які проводяться понад встановлені зазначеними актами норми (п. 2.3 Інструкції № 5) [61].

Відповідно до ч. 1 ст. 7 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX_у період дії воєнного стану порядок організації діловодства з питань трудових відносин, оформлення та ведення трудових книжок і архівного зберігання відповідних документів у районах активних бойових дій визначається роботодавцем самостійно [49].

Але при цьому має бути забезпечене ведення достовірного обліку:

- виконуваної працівниками роботи;
- витрат на оплату праці [40].

У Перелік територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), затверджений наказом Мініреінтеграції від 25.04.2022 № 75 населені пункти, на території яких ведуться бойові дії, окремо не виділені, а зазначені разом із тими, що перебувають в окупації та оточенні [54].

Якщо роботодавець розташований на території ведення бойових дій, він може самостійно визначити порядок роботи кадрової служби на підприємстві, а також перелік кадрових документів, які вестимуться під час дії воєнного стану. Тобто відповідним наказом (розпорядженням) роботодавець визначає, які документи слід обов'язково вести, а які можна відкласти на післявоєнний період [21].

В обов'язковому порядку повинні заповнюватися таблиць обліку використання робочого часу та документи про виробіток продукції (рапорти про виробіток, маршрутні листи, наряди тощо). Ця документація є основою для обліку виконуваної роботи та нарахування заробітної плати працівникам. Також не забувайте про накази з кадрових питань (особового складу) [72].

Зараз трудові книжки у паперовій формі їх ведуть лише на вимогу працівників. Якщо інформацію про трудову діяльність працівників ще не передано до Пенсійного фонду, і трудові книжки продовжують зберігатися у роботодавця, їх слід заповнювати, як у мирний час. Якщо схоронність трудових книжок може опинитися під загрозою, їх видають працівникам на руки під підпис. Якщо на території, де розташоване підприємство, бойові дії не ведуться, то продовжуйте вести кадрову документацію [58].

Виняток передбачено лише для трудових договорів. У період дії воєнного стану працівник та роботодавець мають право за згодою визначати форму трудового договору – усна чи письмова. Тому до закінчення війни форма трудового договору може бути усною (якщо це погоджено з працівником), незалежно від вимог КЗпП. А вже після припинення/скасування воєнного стану доведеться укласти письмовий договір, якщо це передбачено ст. 24 КЗпП [7].

Кадрові документи містять персональні дані працівників. У випадку розголошення таких відомостей в умовах окупації може призвести до загрози свободі, здоров'ю або навіть життю ваших співробітників та їхніх рідних. Є рекомендаціях Нацагентства з питань держслужби від 17.03.2022 р., в якому рекомендують визначити план дій, оцифрувати (відсканувати,

сфотографувати) кадрову документацію, що допоможе відновити документи у разі їх втрати. Так діють й за наявністю ризику знищення документів у результаті ведення бойових дій [48].

За загрози окупації бажано заздалегідь перевезти кадрові документи до спокійнішого регіону. Якщо це неможливо, забезпечте їх зберігання у закритих сейфах у максимально безпечному місці на території населеного пункту, де знаходиться підприємство [39].

Документацію, що міститься на серверах в електронній формі, рекомендують скопіювати на кілька переносних носіїв. Це убереже від втрати документів у разі фізичного знищення одного з носіїв. Самі сервери та переносні носії інформації за першої можливості необхідно вивезти в безпечний регіон. Трудові книжки за можливості роздайте працівникам під підпис [44].

Роботодавець може ухвалити рішення про знищення кадрових документів, які містять інформацію, що становитиме загрозу для життя працівників у разі її заволодіння окупантами. Звісно, за умови, що неможливо забезпечити безпечне зберігання або евакуацію таких документів. У цьому разі слід скласти відповідний акт [56].

Для проведення перерахованих заходів відповідні служби підприємства мають заздалегідь розробити такі документи:

- 1) переліки справ (документів), які:
 - вивозяться у безпечні регіони;
 - знищуються;
 - залишаються на місці;
- 2) списки працівників, відповідальних за вивезення у безпечний регіон, облік та зберігання справ (документів), їх знищення;
- 3) порядок транспортування документації;
- 4) порядок забезпечення охорони документів при їх підготовці до транспортування та безпосередньо при самому транспортуванні;
- 5) черговість вивезення документації до безпечного регіону [68].

Заробітну плату виплачуємо на умовах визначених трудовим договором. Доплати, надбавки, премії, визначені трудовим договором, не скасовуються через те, що введено воєнний стан. Роботодавцю надано право за своєю ініціативою на період воєнного стану зупиняти дію окремих положень колективного договору (ч. 1 ст. 11 Закону № 2136). Ст. 103 КЗпП, яка зобов'язує роботодавця повідомляти працівників про нові або зміну діючих умов оплати праці в бік погіршення не пізніше як за два місяці до їх запровадження або зміни [40].

Продовжують діяти гарантії забезпечення мінімальної зарплати. Розмір заробітної плати працівника за повністю виконану місячну (годинну) норму праці не може бути нижчим за розмір мінімальної зарплати. Якщо працівник працевлаштований на умовах неповного робочого часу, а також при невиконанні працівником у повному обсязі місячної (годинної) норми праці мінімальна зарплата виплачується пропорційно до виконаної норми праці (ст. 3 Закону про оплату праці) [61].

Якщо працівнику встановлено оклад (місячну тарифну ставку), то збільшення норми тривалості робочого часу не позначиться на сумі основної заробітної плати працівника за місяць. Тобто такі працівники будуть працювати більше, проте це не відобразиться на їх основній зарплаті [41].

Розмір основної зарплати працівників з погодинною оплатою праці та відрядної прив'язаний до кількості відпрацьованих годин в конкретному місяці, то збільшення норми робочих годин може призвести до збільшення суми основної зарплати. В разі встановлення на підприємстві меншої нормальної тривалості робочого часу та виконання норми праці, оплата праці повинна здійснюватися в повному розмірі, тобто за повною тарифною ставкою або за повним окладом [53].

Відпрацювавши встановлену працівнику норму часу, розраховану виходячи з 40 годинного робочого тижня, працівник-окладник повинен отримати основну зарплату в розмірі, що дорівнює окладу [69].

Починаючи з 24.03.2022 р. й до завершення/припинення воєнного стану не діють положення ст. 73 КЗпП, якими встановлено святкові та неробочі дні, робота в які не проводиться. Вони до завершення/припинення воєнного стану перетворюються на звичайні дні календаря. У зв'язку з чим не застосовуємо приписи КЗпП щодо:

- скорочення роботи на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні напередодні святкових і неробочих днів;
- перенесення вихідного дня на наступний після святкового або неробочого;
- заборони залучення до робіт в святкові та неробочі дні [26].

Вихідні дні працівникам залишили, хоча й зменшили на період дії воєнного стану граничну тривалість щотижневого безперервного відпочинку з 42 до 24 годин. Роботодавець має право виводити працівників на роботу у вихідні дні і це не буде вважатися порушенням трудового законодавства (ч. 6 ст. 6 Закону № 2136) [41].

До роботи у вихідні дні не можуть залучатися вагітні жінки та жінки, які мають дитину віком до одного року. А інші працівники, які мають дітей, до робіт у такі дні можуть залучатися виключно за їхньою згодою. Скасована дія ст. 72 КЗпП щодо компенсації за роботу у вихідний день (див. ч. 6 ст. 6 Закону № 2136). Якщо робота в такий день проводилася в межах норми робочого часу, то додатково вона не оплачується [57].

Якщо ж години такої роботи відпрацьовані понад норму робочого часу, встановлену на відповідний місьць (обліковий період), то їх слід оплачувати, як надурочні години. Обмеження граничних норм застосування надурочних робіт (не більше 4 годин протягом двох днів підряд і 120 годин на рік) скасовано ч. 6 ст. 6 Закону № 2136 на період дії воєнного стану. Проте роботодавець і надалі повинен вести облік таких робіт за кожним працівником. У період дії воєнного стану до надурочних робіт не можуть залучатися вагітні жінки та жінки, які мають дитину віком до одного року. Інші працівники, які мають дітей, до робіт у такі дні можуть залучатися виключно за їхньою

згодою. Порядок оплати надурочних годин залишився. Тож роботу в надурочний час оплачують таким чином (ст. 106 КЗпП): при почасовій оплаті праці - у подвійному розмірі годинної ставки; при відрядній системі оплати праці виплачують доплату в розмірі 100 % тарифної ставки працівника відповідної кваліфікації, оплату праці якого здійснюють за погодинною системою, за всі відпрацьовані надурочні години [68].

У період дії воєнного стану працівники, які мають дітей можуть залучатися до нічних робіт за їхньою згодою (ч. 1 ст. 9 Закону № 2136), а також дозволила роботодавцям залучати до роботи в нічний час за наявності їх згоди: вагітних жінок і жінок, які мають дитину віком до одного року, осіб з інвалідністю, яким за медичними рекомендаціями протипоказана така робота. Нічні години оплачуємо у підвищеному розмірі, встановлюваному генеральною, галузевою (регіональною) угодами та колективним договором, але не нижче 20 % тарифної ставки (окладу) за кожен годину роботи у нічний час (ст. 108 КЗпП). Порядок виплати зарплати залишився незмінним: не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів, та не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата [24].

Роботодавець звільняється від відповідальності за порушення строків виплати зарплати, якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили (ч. 3 ст. 10 Закону № 2136). Цим законом засвідчуються форс-мажорні обставини: військова агресія Російської Федерації, що стала підставою запровадження воєнного стану. У пояснювальній записці головного бухгалтера можна зазначити, що у зв'язку з воєнними діями та загрозою життю не було можливості вийти на роботу, був відсутній доступ до бухгалтерських документів, і відповідно, було неможливо здійснити розрахунок та нарахування середнього заробітку мобілізованому працівнику. Звільнення від відповідальності за порушення строків виплати зарплати не звільняє роботодавця від обов'язку її виплатити [52].

Типові бухгалтерські проведення щодо розрахунків з оплати праці представлено у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Типові проведення з обліку операцій щодо розрахунків з оплати праці

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Виплачено аванс бухгалтеру за першу половину місяця	661	311
Сплачено ПДФО при виплаті аванс	641	311
Сплачено військовий збір при виплаті авансу	642	311
Сплачено ЄСВ при виплаті авансу	651	311
Нараховано заробітну плату бухгалтеру	92	661
Нараховано ЄСВ	92	651
Утримано ПДФО із заробітної плати	661	641
Утримано військовий збір із заробітної плати	661	642
Нараховано заробітну плату прибиральниці	92	661
Нараховано ЄСВ	92	651
Утримано ПДФО із заробітної плати із врахуванням ПСП	661	641
Утримано військовий збір із заробітної плати	661	642
Виплачено заробітну плату за другу половину місяця	661	311
Сплачено ПДФО за другу половину місяця	641	311
Сплачено військовий збір за другу половину місяця	642	311
Сплачено ЄСВ за другу половину місяця	651	311

Джерело [48]

Розрахунок відпускних можна відобразити у вигляді формули:

$$\text{Відпускні} = \text{Середньоденна зарплата} \times \text{Кількість календарних днів відпустки} \quad (1.2)$$

Середньоденна зарплата для цього заздалегідь визначається за формулою:

$$\text{Середньоденна зарплата} = \frac{\text{Загальна сума виплат працівнику за останні 12 місяців}}{\text{Кількість календарних днів розрахункового періоду} - \text{Кількість святкових та неробочих днів} - \text{Кількість днів, не відпрацьованих згідно із законодавством, без збереження повного заробітку}} \quad (1.3)$$

Відображення в обліку відпускних та утримання ПДФО, ВЗ та ЄСВ наведено на рисунку 1.6.

Рисунок 1.6 – Відображення в обліку відпускних та утримання ПДФО, ВЗ та ЄСВ

Джерело [36]

Типові бухгалтерські проведення щодо нарахування відпускних представлено у таблиці 1.8.

Таблиця 1.8 – Типові проведення з обліку операцій щодо нарахування відпускних

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Нараховано відпускні бухгалтеру	92	661
Нараховано ЄСВ	92	651
Нараховано резерв відпускних	92	471
Нараховано відпускні бухгалтеру за рахунок резерву	471	661
Утримано ПДФО	661	641
Утримано військовий збір	661	642

Джерело [53]

Послідовність нарахування відпускних наведено на рисунку 1.7.

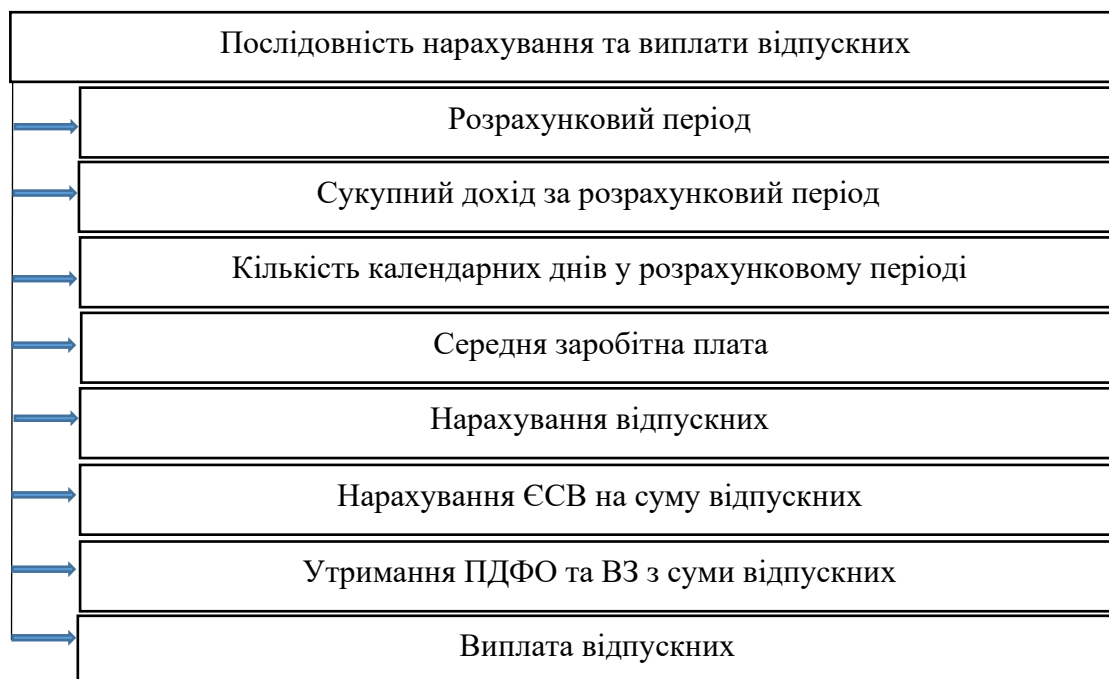

Рисунок 1.7 – Послідовність нарахування та виплати відпускних

Джерело [68]

1.3 Контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження

Доход працівників напряду має залежність від рівня заробітної плати. Контроль заробітної плати, нарахування ЄСВ, утримання ПДФО та воєнного збору дозволяють провести перевірку обліку та вчасно виявити порушення.

Економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах (на підставі трудового договору) з підприємствами та господарювання визначаються Законом № 108/95-ВР, а також він визначає сфери державного й договірної регулювання оплати праці [27].

КЗпП регулює трудові відносини всіх працівників і визначає правові засади й гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці [62].

Контроль за додержанням законодавства про оплату праці на підприємствах України здійснюють:

- Мінпраці та соціальної політики України та його органи;
- фінансові органи;
- органи ДПА України;
- профспілки та інші органи, які представляють інтереси найманих працівників [46].

Вищий нагляд за додержанням законодавства про оплату праці здійснюють Генеральний прокурор України й підпорядковані йому прокурори [38].

При проведенні контролю за правильністю нарахування заробітної плати передусім увага звертається на: складові фонду оплати праці та правильність їх розрахунку; правомірність виплати заробітної плати натурою; правильність індексації заробітної плати; виплату мінімальної заробітної плати [67].

До перелічених порушень також можна додати неправомірне застосування податкової соціальної пільги для працівника або навпаки, відмова працівнику, який мав право на ПСП, у наданні останньої. Кожен вид порушень, які стосуються оплати праці, має свої наслідки та вплив на достовірність бухгалтерської звітності. Так, завищення суми «разом до виплати» приводить до того, що відбуваються виправлення даних у розрахунково-платіжній відомості, через що розрахунок з працівниками може бути неправильним. Через неправильний розрахунок податку на доходи фізичних осіб виникають викривлення розрахунків з бюджетом за цим податком. Відсутність типових форм первинного обліку нарахування та виплати заробітної плати є причиною приховування справжнього стану речей на підприємстві та може сприйматися як шахрайство. Можна запропонувати певні рекомендації щодо усунення порушень, які можуть бути виявлені під час контролю розрахунків з оплати праці [29].

Рекомендації щодо усунення порушень, які можуть бути виявлені під час контролю розрахунків з оплати праці наведені в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9 – Рекомендації щодо усунення порушень, які можуть бути виявлені під час контролю розрахунків з оплати праці

Порушення	Рекомендації
Примусова відпустка за власний рахунок більше 15 календарних днів на рік	Необхідно перевіряти таблиці обліку робочого часу, накази, що стосуються персоналу підприємства, повідомляти про ці порушення адміністрації та власникам
Переведення працівників на неповний робочий день	Необхідно ретельно перевіряти законність і доцільність таких дій, а також правильність складання первинних документів щодо переведення працівників на неповний робочий день
Звільнення працівників згідно з чинним законодавством	Контролер перевіряє первинні документи щодо звільнення працівників та правильність нарахування внесків до Пенсійного фонду і фондів обов'язкового соціального страхування у зв'язку з таким звільненням, правильність розрахунку вихідної допомоги та компенсації за невикористану відпустку працівника
Звільнення працівників за порушення чинного законодавства	Контролер доводить до відома власників та адміністрації підприємства інформацію про незаконні звільнення працівників згідно з КЗпП. При цьому він також перевіряє правильність усіх розрахунків, пов'язаних зі звільненням працівників підприємства
Затримка виплати заробітної плати	Контролеру необхідно з'ясувати причини невиконання виплат заробітної плати, попередити адміністрацію та власників про наслідки затримки таких виплат

Джерело [19]

Для врегулювання питань щодо розрахунків за виплатами працівникам законодавством передбачено формування відповідних нормативних документів кожним суб'єктом підприємництва (рисунок 1.8) [20].

З цією метою доцільно запроваджувати внутрішній контроль для встановлення достовірності облікових і звітних даних щодо нормування, документування, нарахування, оподаткування та видачі зарплати [73].

Основні вектори внутрішнього контролю розрахунків за виплатами працівникам такі:

- перевірка ведення обліку особового складу працівників;
- достовірність оперативного обліку використання робочого часу;

– обґрунтованість нарахування зарплати, інших виплат, оподаткування.
З метою забезпечення належного внутрішнього контролю та досягнення мети його проведення необхідно чітко сформулювати об'єкти контролю:

- елементи облікової політики (колективний договір, трудова дисципліна, система контролю тощо);
- операції з обліку (оплата праці, інші виплати, їх оподаткування);
- записи в регістрах обліку (аналітичний і синтетичний облік);
- інформаційні дані про результати інвентаризацій, ревізій (акти, протоколи, постанови) [63].

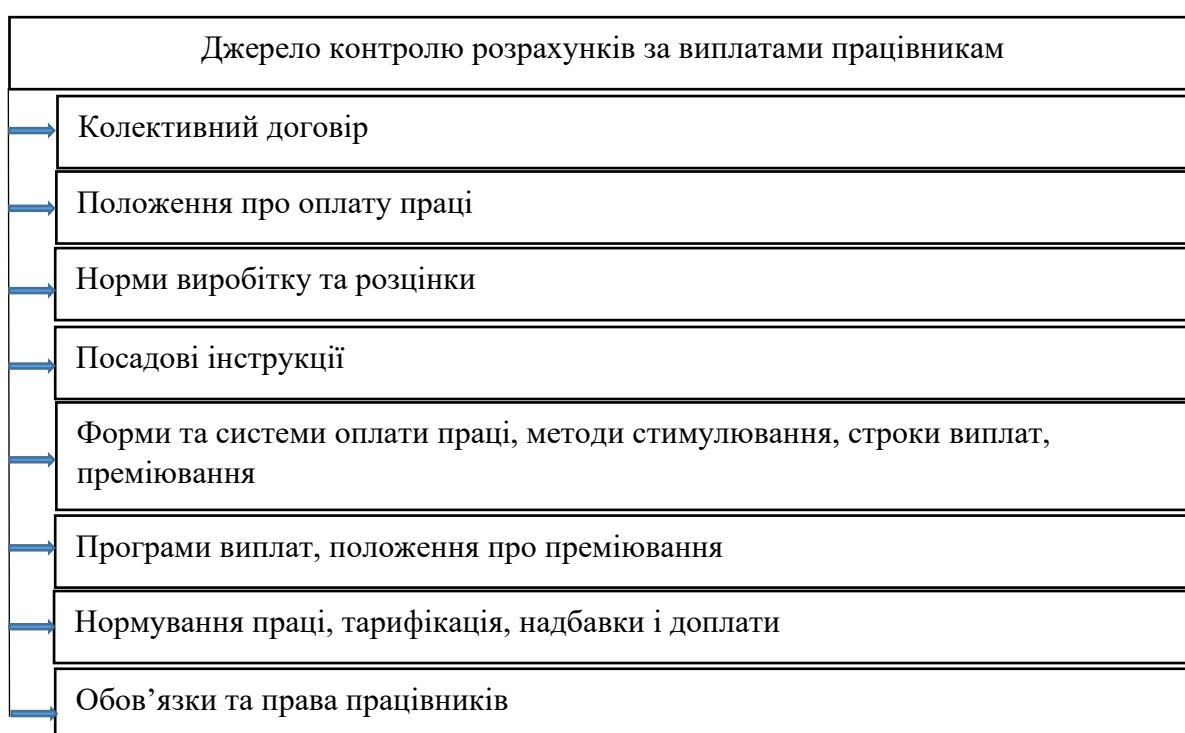

Рисунок 1.8 – Джерело контролю розрахунків за виплатами працівникам
Джерело [31]

Одним із основних завдань внутрішнього контролю розрахунків за виплатами працівникам є визначення порядку проведення перевірки таких розрахунків, тобто розроблення алгоритму здійснення контролю (рисунок 1.9) [47].

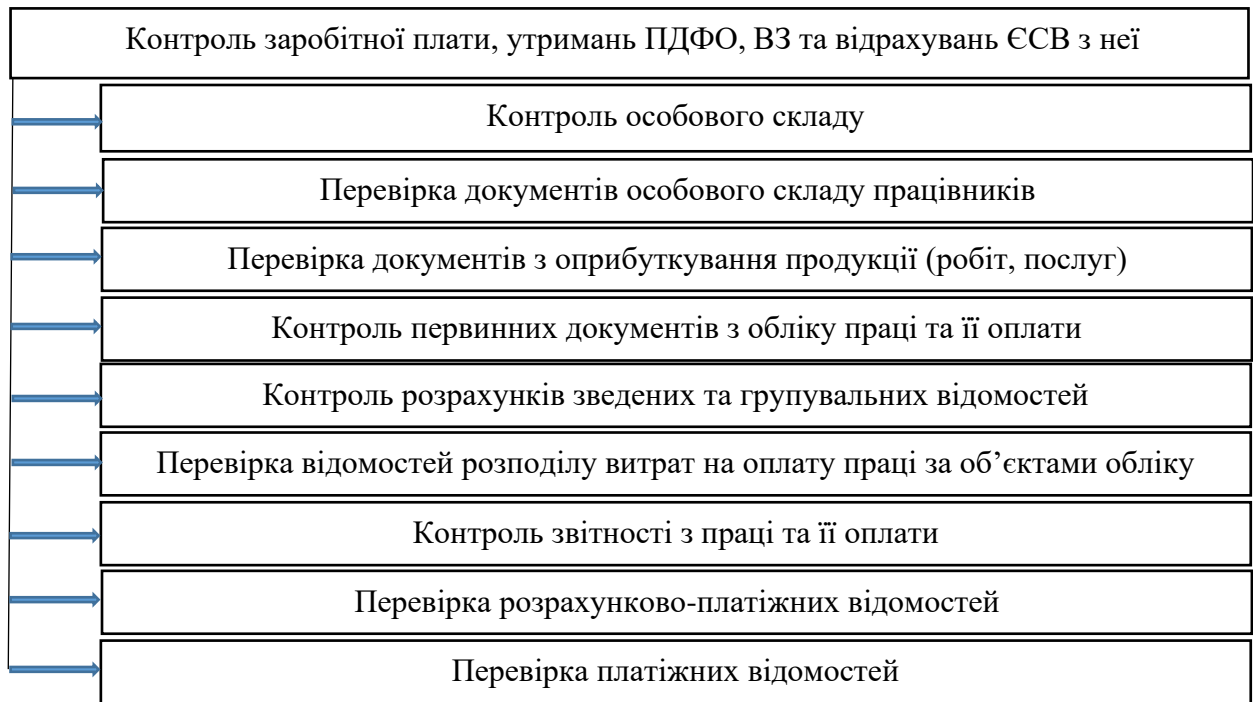

Рисунок 1.9 – Алгоритм проведення внутрішнього контролю заробітної плати, утримань та відрахувань з неї

Джерело [50]

Податкове навантаження на заробітну плату працівника:

$$\text{ПНзп}_{\text{пр}} = \frac{\text{Пу}_{\text{пдфо}} + \text{Пу}_{\text{вз}}}{\text{Зпл}} \times 100\%, \quad (1.4)$$

де $\text{Пу}_{\text{пдфо}}$ - утриманий податок на доходи фізичних осіб на заробітну плату працівника, грн;

$\text{Пу}_{\text{вз}}$ - утриманий військовий збір на заробітну плату працівника, грн;

Зпл – нарахована заробітна плата працівника, грн;

$\text{ПНзп}_{\text{пр}}$ - податкове навантаження на заробітну плату працівника, %.

Під час визначення податкового навантаження платежів на заробітну плату видно частку утриманих податків та внесків із заробітної плати [34].

Податкове навантаження на заробітну плату підприємства:

$$\text{ПНфоп}_{\text{єсв}} = \frac{\text{Пн}_{\text{єсв}}}{\text{Зфоп}} \times 100\%, \quad (1.5)$$

де $\Pi_{\text{ЄСВ}}$ - нарахований єдиний соціальний внесок на фонд оплати праці, грн;

Зфоп – фонд оплати праці, грн;

$\Pi\text{Нфоп}_{\text{ЄСВ}}$ - податкове навантаження ЄСВ на фонд оплати працівників, %;

Податкове навантаження демонструє частку сплачених внесків із заробітної плати.

Загальне податкове навантаження на заробітну плату:

$$\Pi\text{Нзп}_{\text{заг}} = \frac{\Pi_{\text{пдфо}} + \Pi_{\text{вз}} + \Pi_{\text{ЄСВ}}}{\text{Зпл}} \times 100\%, \quad (1.6)$$

де $\Pi\text{Нзп}_{\text{заг}}$ — загальне податкове навантаження на заробітну плату, % [25].

Формула визначення податкового навантаження на заробітну плату показує розмір податків та внесків, які утримані та нараховані із заробітної плати в звітному період [64].

2 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ЄСВ ТА ПДФО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ РОБІТНИКІВ, РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТОВ «ДІАЦЕНТР»

2.1 Загальна характеристика ТОВ «Діацентр»

ТОВ «ДІАЦЕНТР» діє на підставі Статуту. ТОВ «ДІАЦЕНТР» здійснює свою діяльність на принципах повного госпрозрахунку, самоокупності та самофінансування. Склад засновників, розмір статутного капіталу, розмір часток у статутному капіталі кожного з учасників, спосіб внесення ними вкладів визначаються відповідним рішенням засновників.

ТОВ «ДІАЦЕНТР» є юридичною особою з дня його державної реєстрації. Товариство має самостійний баланс, рахунки в банках, може мати печатки, бланки, фірмовий знак, а також знак для товарів і послуг та інші реквізити. ТОВ «ДІАЦЕНТР» має комерційне найменування, зареєстроване в порядку, встановленому законом. Код ЄДРПОУ 35924422. Дата реєстрації 30.05.2008 р. Уповноважені особи Нетяга Геннадій Петрович. Розмір статутного капіталу 960 000,00 грн. Місцезнаходження юридичної особи: Україна, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вулиця Козака Бабури.

ТОВ «ДІАЦЕНТР» є юридичною особою приватного права з моменту його державної реєстрації. ТОВ «ДІАЦЕНТР» є власником належного йому майна. Здійснюючи право власності, Товариство володіє, користується та розпоряджається належним йому майном відповідно до вимог законодавства України.

ТОВ «ДІАЦЕНТР» має право укладати від свого імені будь-які правочини (договори, контракти та інше), якщо це не суперечить чинному законодавству України та цьому Статуту.

ТОВ «ДІАЦЕНТР» самостійно планує свою діяльність. Товариство вільне у виборі форм господарських стосунків, що не суперечать чинному законодавству України.

Для досягнення цілей, ТОВ «ДІАЦЕНТР» має право у порядку:

1. Створювати як на території України, так і за її межами господарські товариства, спільні, дочірні та інші підприємства, філії, представництва у порядку, що не суперечить чинному законодавству держави, на території якої воно створено, які здійснюють діяльність на основі затверджених в установленому порядку Статутів та Положень. Створені дочірні підприємства, філії і представництва можуть наділятися основними засобами та обіговими коштами, які належать Товариству;

2. Відкривати рахунки в банках у національній та іноземній валюті;

3. Надавати позики та отримувати позики від юридичних та фізичних осіб;

4. Бути учасником асоціацій, холдингів, концернів та інших об'єднань.

ТОВ «ДІАЦЕНТР» має право самостійно захищати свої права та інтереси в суді, виступати в суді позивачем, відповідачем та іншим учасником судового процесу.

ТОВ «ДІАЦЕНТР» має право визначати склад і розмір інформації, що складає його комерційну таємницю, крім відомостей, які не можуть становити комерційної таємниці згідно чинного законодавства України. ТОВ «ДІАЦЕНТР» володіє, користується та розпоряджається належною йому інформацією, що складає його комерційну таємницю. Порядок захисту інформації, що складає його комерційну таємницю, визначається згідно з чинним законодавством України та внутрішніми положеннями Товариства.

Основний вид діяльності:

86.21 Загальна медична практика

Інші види діяльності:

46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами

46.49 Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення

86.90 Інша діяльність у сфері охорони здоров'я

2.2 Облік та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, розрахунок податкового навантаження на ТОВ «Діацентр»

На ТОВ «Діацентр» встановлені у колективному договорі форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, ставки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат.

Первинними документами, в яких ведеться облік заробітної плати ТОВ «Діацентр» є:

- кадрова документація: штатний розпис, накази про прийом і звільнення працівників, про відпустки, про відрядження, накази про доплату за роботу у вихідні дні, про виплату премії, компенсації за невикористану відпустку і т. д.

- таблиць обліку використання робочого часу;

- документи для обліку виробітку (наряди, відомості обліку виробітку, рапорти про вироблення, маршрутні листи тощо);

- розрахункові, платіжні та розрахунково-платіжні відомості.

Для нарахування заробітної плати за відрядною оплатою праці ТОВ «Діацентр» використовуються первинні документи з обліку виробітку, доплат за понаднормові години роботи, нарахування премій тощо, а розрахунок заробітної плати працівників з погодинною оплатою праці – на підставі обліку фактично відпрацьованого часу, доплат за понаднормові години роботи, нарахування премій.

Після нарахування заробітної плати проводиться утримання із заробітної плати ТОВ «Діацентр» податку на доходи фізичних осіб, військового збору, профспілкових внесків, утримань аліментів.

Потім на ТОВ «Діацентр» проводиться нарахування на фонд оплати праці єдиного соціального внеску за ставкою 22% або 8,41% для інвалідів.

На ТОВ «Діацентр» медичному працівнику Куц К.К. нарахували заробітну плату за березень 2023 року у розмірі 7700 грн. Особистий листок медичного працівника Куц К.К. за березень 2023 року наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Особистий листок медичного працівника Куц К.К. за березень 2023 року

Нараховано	Сума, грн	Утримано та перераховано	Сума, грн
1. Основна заробітна плата		Заробітну плату за 1 частину місяця	1987,5
Виплати за окладом	5000	Податки:	
2. Додаткова заробітна плата:		ПДФО 18%	450
Виплати надбавок	2000	Військовий збір 1,5%	37,5
Премія	700	Профспілка 1%	25,0
3. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати		Заробітну плату за 2 частину місяця	4134
Компенсація невикористаної відпустки		Податки:	
		ПДФО 18%	936
		Військовий збір 1,5%	78
		Профспілка 1%	52
Разом нараховано	7700	Разом утримано	7700

Джерело: розраховано за даними підприємства

У бухгалтерії нараховують на фонд оплати праці медичного працівника ЄСВ 8,41%, що оформлюється довідкою бухгалтерії (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Довідка бухгалтерії нарахування ЄСВ

ФОП категорії	Розмір ФОП працівників без інвалідності	Розмір ФОП працівників з інвалідністю	Ставка працівника без інвалідності	Ставка працівника з інвалідністю	Сума ЄСВ за 22%	Сума ЄСВ за 8,41%
Медичний		2500		8,41%		210,25
		5200		8,41%		437,32
		7700		8,41%		647,57

Джерело: розраховано за даними підприємства

Журнал господарських операцій нарахування, оподаткування та виплата заробітної плати за березень 2023 року Куц К.К. наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Журнал господарських операцій нарахування, оподаткування та виплата заробітної плати за березень 2023 року Куц К.К.

№	Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нарахована заробітна плата за 1 половину місяця мед персоналу	23	661	2500
2	Нараховано ЄСВ 8,41% із заробітної плати за 1 половину місяця	23	651	210,25
3	Утримано:			
	ПДФО 18%	661	641	450
	Військовий збір 1,5%	661	642	37,5
	Профспілка 1%	661	685	25,0
4	Перераховано на картку працівнику заробітну плату за 1 половину місяця	661	311	1987,5
5	Перераховано з поточного рахунку:			
	ЄСВ	651	311	210,25
	ПДФО	641	311	450
	Військовий збір	642	311	37,5
	Профспілка	685	311	25,0
6	Нарахована заробітна плата за 2 половину місяця мед персоналу	23	661	5200
7	Нараховано ЄСВ 8,41% із заробітної плати за 1 половину місяця	23	651	437,32
8	Утримано:			
	ПДФО 18%	661	641	936
	Військовий збір 1,5%	661	642	78
	Профспілка 1%	661	685	52
9	Перераховано на картку працівнику заробітна плата за 2 половину місяця	661	311	4134
10	Перераховано з поточного рахунку податки з заробітної плати за 1 половину місяця:			
	ЄСВ	651	311	437,32
	ПДФО	641	311	936
	Військовий збір	642	311	78
	Профспілка	685	311	52

Джерело: розраховано за даними підприємства

На ТОВ «Діацентр» головному бухгалтеру Сур С.С. нарахували заробітну плату за березень 2023 року у розмірі 15 000 грн. Особистий листок медичного працівника Сур С.С. за березень 2023 року наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Особистий листок головного бухгалтера Сур С.С. за березень 2023 року

Нараховано	Сума, грн	Утримано та перераховано	Сума, грн
1. Основна заробітна плата		Заробітну плату за 1 частину місяця	2782,50
Виплати за окладом	7 000	Податки:	
2. Додаткова заробітна плата:		ПДФО 18%	630
Виплати надбавок	3 000	Військовий збір 1,5%	52,5
Премія	2 000	Профспілка 1%	35
3. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати		Заробітну плату за 2 частину місяця	9142,5
Компенсація невикористаної відпустки	3 000	Податки:	
		ПДФО 18%	2070
		Військовий збір 1,5%	172,5
		Профспілка 1%	115,0
Разом нараховано	15 000	Разом утримано	15 000

Джерело: розраховано за даними підприємства

У бухгалтерії нараховують на фонд оплати праці медичного працівника ЄСВ 22%, що оформлюється довідкою бухгалтерії (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 – Довідка бухгалтерії нарахування ЄСВ

ФОП категорії	Розмір ФОП працівників без інвалідності	Розмір ФОП працівників з інвалідністю	Ставка працівника без інвалідності	Ставка працівника з інвалідністю	Сума ЄСВ за 22%	Сума ЄСВ за 8,41%
Головний бухгалтер		3 500	22%		770	
		11 500	22%		2530	
		15 000	22%		3300	

Джерело: розраховано за даними підприємства

Журнал господарських операцій нарахування, оподаткування та виплата заробітної плати за березень 2023 року Сур С.С. наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Журнал господарських операцій нарахування, оподаткування та виплата заробітної плати за березень 2023 року Сур С.С.

№	Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нарахована заробітна плата за 1 половину місяця головному бухгалтеру	92	661	3500
2	Нараховано ЄСВ 22% із заробітної плати за 1 половину місяця	92	651	770
3	Утримано:			
	ПДФО 18%	661	641	630
	Військовий збір 1,5%	661	642	
	Профспілка 1%	661	685	35,0
4	Перераховано на картку працівнику заробітну плату за 1 половину місяця	661	311	2782,50
5	Перераховано з поточного рахунку:			
	ЄСВ	651	311	770
	ПДФО	641	311	630
	Військовий збір	642	311	52,5
	Профспілка	685	311	35,0
6	Нарахована заробітна плата за 2 половину місяця головному бухгалтеру	92	661	11500
7	Нараховано ЄСВ 22% із заробітної плати за 1 половину місяця	92	651	2530
8	Утримано:			
	ПДФО 18%	661	641	2070
	Військовий збір 1,5%	661	642	172,5
	Профспілка 1%	661	685	115,0
9	Перераховано на картку працівнику заробітна плата за 2 половину місяця	661	311	9142,5
10	Перераховано з поточного рахунку податки з заробітної плати за 1 половину місяця:			
	ЄСВ	651	311	2530
	ПДФО	641	311	2070
	Військовий збір	642	311	172,5
	Профспілка	685	311	115,0

Джерело: розраховано за даними підприємства

На ТОВ «Діацентр» адміністратору приймання замовлень на медичну діагностику Ківі І.С. нарахували заробітну плату за березень 2023 року на 0,75 ставки у розмірі 5 000 грн. Особистий листок адміністратору приймання замовлень на діагностику Ківі І.С. за березень 2023 року наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Особистий листок медичного працівника Сур С.С. за березень 2023 року

Нараховано	Сума, грн	Утримано та перераховано	Сума, грн
1. Основна заробітна плата		Заробітну плату за 1 частину місяця	2173,2
Виплати за окладом	4800	Податки:	
2. Додаткова заробітна плата:		ПДФО 18%	190,80
Доплати до розміру мінімальної заробітної плати виходячи з розрахунку 0,75 ставки	225	Військовий збір 1,5%	36,0
Премія		Профспілка 1%	-
3. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати		Заробітну плату за 2 частину місяця	2354,32
Компенсація невикористаної відпустки		Податки:	
		ПДФО 18%	231,30
		Військовий збір 1,5%	39,38
		Профспілка 1%	-
Разом нараховано	5025	Разом утримано	5025

Джерело: розраховано за даними підприємства

У бухгалтерії нараховують на фонд оплати праці адміністратору приймання замовлень на медичну діагностику ЄСВ 22%, що оформлюється довідкою бухгалтерії (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Довідка бухгалтерії нарахування ЄСВ

ФОП категорії	Розмір ФОП працівників без інвалідності	Фонд оплати праці виходячи з мінімальної	Ставка працівника без інвалідності	Ставка працівника з інвалідністю	Сума ЄСВ за 22%	Сума ЄСВ за 8,41 %
Адміністратор приймання замовлень	2400	2400			528	
	2625	4300			946	
	5025	6700	22%		1474	

Джерело: розраховано за даними підприємства

Журнал господарських операцій нарахування, оподаткування та виплата заробітної плати за березень 2023 року Ківі І.С. наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Журнал господарських операцій нарахування, оподаткування та виплата заробітної плати за березень 2023 року Ківі І.С.

№	Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нарахована заробітна плата за 1 половину місяця	93	661	2400
2	Нараховано ЄСВ 22% із заробітної плати за 1 половину місяця	93	651	528
3	Утримано:			
	ПДФО 18%	661	641	190,80
	Військовий збір 1,5%	661	642	36,0
4	Перераховано на картку працівнику заробітну плату за 1 половину місяця	661	311	2173,2
5	Перераховано з поточного рахунку:			
	ЄСВ	651	311	528
	ПДФО	641	311	190,80
	Військовий збір	642	311	36,0
6	Нарахована заробітна плата за 2 половину місяця мед персоналу	93	661	2625
7	Нараховано ЄСВ 22% із заробітної плати за 1 половину місяця	93	651	946
8	Утримано:			
	ПДФО 18%	661	641	231,30

Продовження табл. 2.9

	Військовий збір 1,5%	661	642	39,38
9	Перераховано на картку працівнику заробітна плата за 2 половину місяця	661	311	2354,32
10	Перераховано з поточного рахунку податки з заробітної плати за 1 половину місяця:			
	ЄСВ	651	311	2354,32
	ПДФО	641	311	231,30
	Військовий збір	642	311	39,38

Джерело: розраховано за даними підприємства

Облік на ТОВ «Діацентр» ведеться в автоматизованій комп'ютерній програмі BAS. Налаштування складу нарахувань і утримань в програмі BAS наведено на рисунку 2.1.

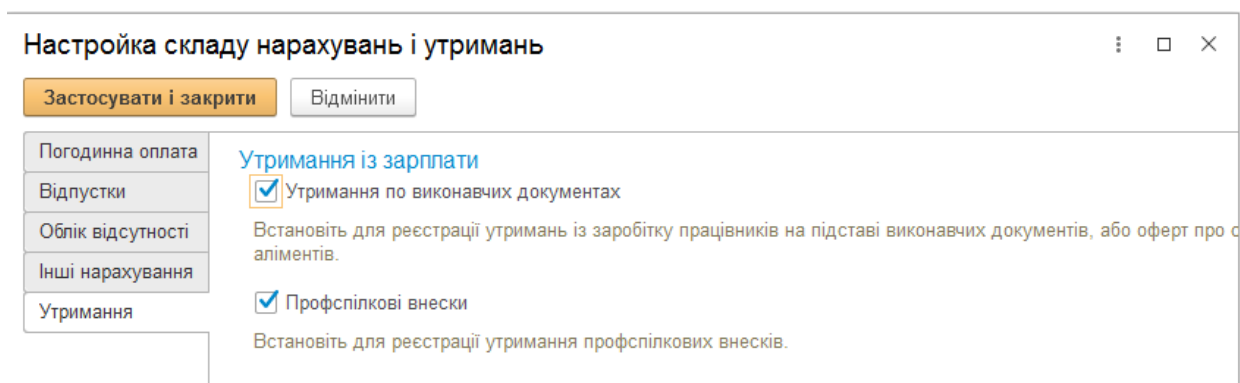

Рисунок 2.1 – Налаштування нарахувань і утримань в програмі BAS

Джерело: розраховано за даними підприємства

Для налаштування утримання треба у журналі встановити відповідні налаштування з переліком відповідних утримань, що наведено на рисунку 2.2. Оскільки, наприклад, утримання профспілкових внесків здійснюється по заяві працівника, який вступив у профспілкову організацію.

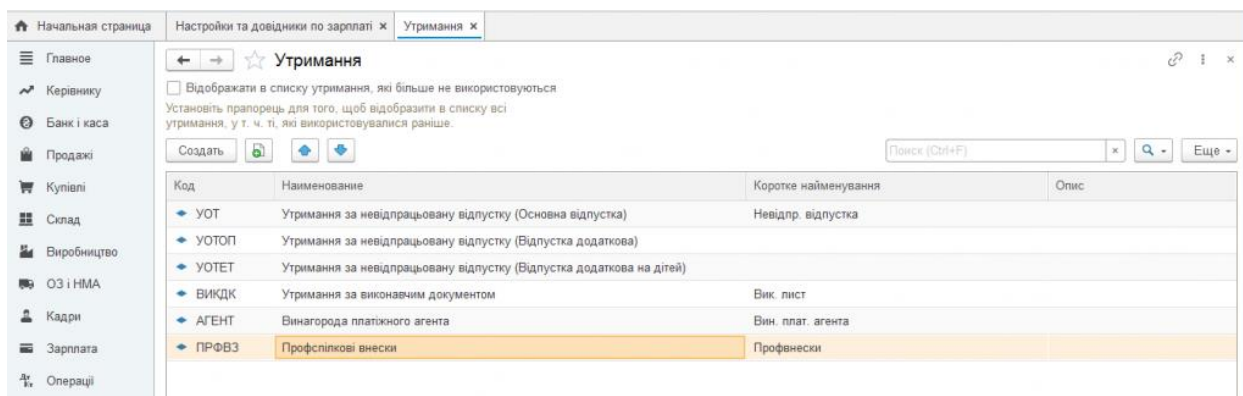

Рисунок 2.2 – Вибір утримань із наведеного переліку в програмі BAS

Джерело: розраховано за даними підприємства

Перелік можливостей виконання програмою BAS функцій обліку заробітної плати та утримань та нарахувань з неї наведено на рисунку 2.3.

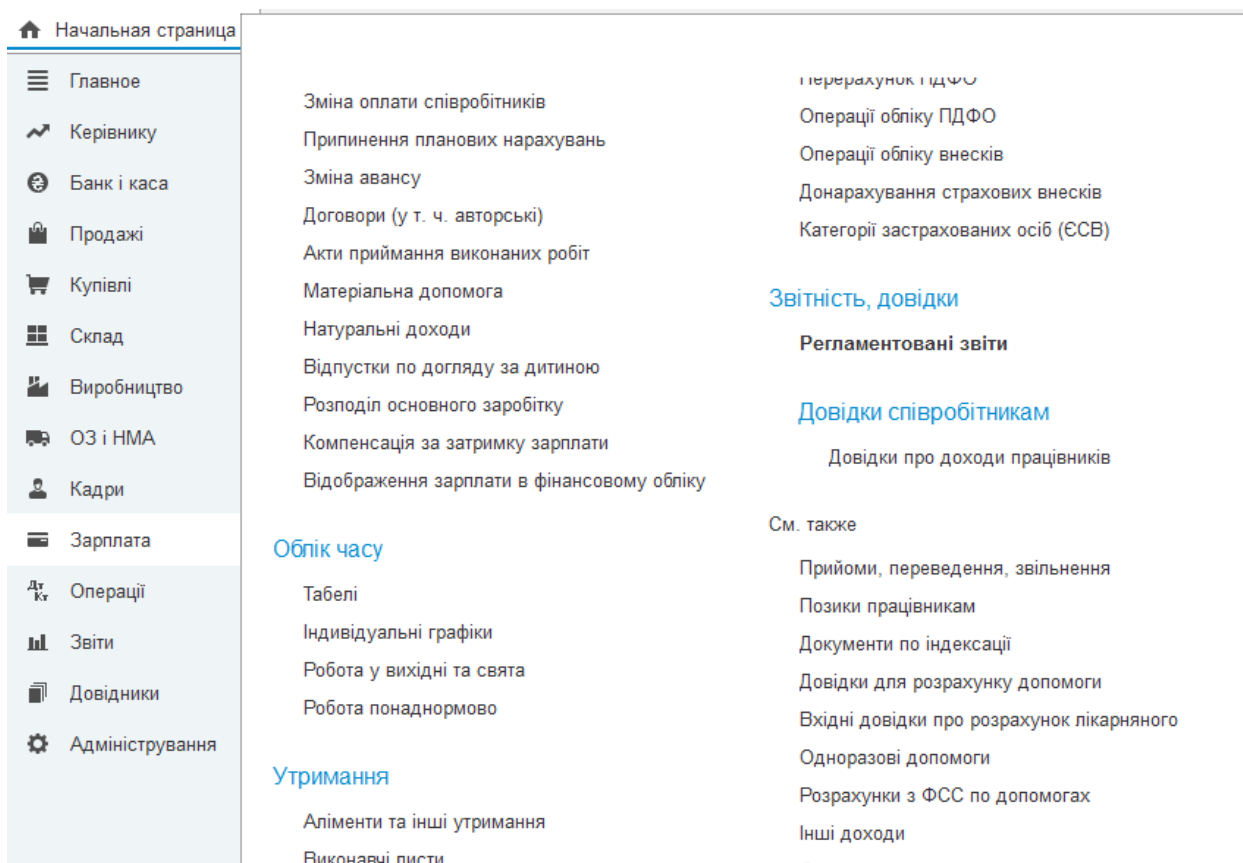

Рисунок 2.3 – Перелік можливостей виконання програмою BAS функцій обліку заробітної плати та утримань та нарахувань з неї

Джерело: розраховано за даними підприємства

2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «Діацентр»

Основою фінансового аналізу є фінансова звітність, а саме баланс та звіт про фінансові результати. Для оцінки фінансового стану ТОВ «Діацентр» використовують інструмент фінансовий аналіз.

Аналіз ліквідності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз ліквідності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки

Показник	Норматив	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт покриття	>1	1,2476714	2,71117	4,6103998
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,6	0,8366204	1,656995	2,6339685
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>=0,25	0,2177502	0,413803	1,0109998
Чистий оборотний капітал, тис грн		214502	604678	890469

Продовження таблиці 2.10

Показник	Відхилення 2021р. від 2020р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	6	7	8	9
Коефіцієнт покриття	1,463499	117,2984	1,899229	70,05201
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,820375	98,05817	0,976973	58,96055
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,196053	90,03568	0,597197	144,3191
Чистий оборотний капітал, тис грн	390176	181,8985	285791	47,26334

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу ліквідності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт покриття у 2020-2022 роки був вище від нормативного значення та показує, що наявних оборотних активів достатньо для задоволення поточних зобов'язань, а саме протягом трьох років показник покращився та склав 1,24, 2,7, 4,61 відповідно, що є позитивними змінами.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2020-2022 роки був вищим від нормативного значення та показує, що підприємство може погасити короткотермінові зобов'язання у разі його критичного стану, а саме протягом трьох років склав 0,84, 1,66, 2,63 відповідно, що є позитивними змінами.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2020 роки був меншим за рекомендоване оптимальне значення та складав 0,22, що свідчить про нераціональне використання грошових коштів. Протягом останніх двох років коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства став вище норми, а саме 0,41 та 1,01 відповідно, що є позитивними змінами.

4. Чистий оборотний капітал був в межах нормативного значення, оскільки перевищували оборотні кошти короткострокові зобов'язання. У 2021 році у порівнянні з 2020 роком зріс на 181,89%, а у 2022 році у порівнянні з 2021 роком на 47,26%.

Аналіз платоспроможності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз платоспроможності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки

Показник	Норматив	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт фінансової автономії	$\geq 0,5$	0,3874966	0,458365	0,4322235
Коефіцієнт фінансування	< 1	1,5806681	1,181669	1,3136179
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\geq 0,1$	0,2476714	1,71117	3,6103998
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$> 0,2$	0,3851978	0,990926	1,483356

Продовження таблиці 2.11

Показник	Відхилення 2021р. від 2020р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	6	7	8	9
Коефіцієнт фінансової автономії	0,070868	18,28872	-0,02614	-5,70315
Коефіцієнт фінансування	-0,399	-25,2424	0,131949	11,16634
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	1,463499	590,9035	1,899229	110,9901
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,605728	157,2513	0,49243	49,6939

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу платоспроможності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт автономії, який вказує на питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів протягом останніх трьох років був нижче нормативного значення, а саме у 2020-2022 роки склав 0,39, 0,46, 0,43 відповідно.

2. Коефіцієнт фінансування, що вказує на співвідношення позикових та власних коштів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів, у 2020-2022 роки був нижче нормативного значення та склав 1,58, 1,18, 1,31 відповідно, що негативно для підприємства.

3. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами розраховується як співвідношення власних оборотних коштів до оборотних активів та є індикатором здатності підприємства фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. У 2020-2022 роки показник був

більше нормативного значення та склав 0,25, 1,71, 3,61 відповідно, що позитивно для підприємства

4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу характеризує співвідношення між власними оборотними ресурсами підприємства і власним капіталом. У 2020-2022 роки показник був більше нормативу та склав 0,39, 0,99, 1,48 відповідно, що позитивно для підприємства.

Аналіз ділової активності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Аналіз ділової активності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4
Коефіцієнт оборотності активів	1,9589027	1,157591	1,2835646
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	9,3628545	8,338122	12,670501
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,1182374	3,447079	4,4142322
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	38,449813	43,17519	28,412451
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	70,336714	104,4363	81,554387
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	7,9075396	4,398849	3,7318909
Фондовіддача	8,4933142	4,592558	4,5100046
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	5,0552776	2,745862	2,9504476

Продовження таблиці 2.12

Показник	Відхилення 2021р. від 2020р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності активів	-0,80131	-40,9062	0,125974	10,88239
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	-1,02473	-10,9447	4,33238	51,9587
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-1,67116	-32,6511	0,967153	28,05719
Строк погашення кредиторської заборгованості, дн	4,725379	12,28973	-14,7627	-34,1926
Строк погашення дебіторської заборгованості, дн	34,09954	48,48043	-22,8819	-21,9099
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	-3,50869	-44,3715	-0,66696	-15,1621
Фондовіддача	-3,90076	-45,9274	-0,08255	-1,79755
Коефіцієнт віддачі власного капіталу	-2,30942	-45,6833	0,204586	7,4507

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу ділової активності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт оборотності активів, тобто співвідношення між виручкою і середньорічною сумою активів. У 2020-2022 роки показник склав 1,96, 1,16, 1,28 відповідно, що є позитивними змінами.

2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, який показує, скільки разів підприємство погасило свої зобов'язання перед кредиторами. У 2020-2022 роки показник склав 9,36, 8,34, 12,67 відповідно, що є позитивним

значенням, оскільки замість отримання кредитів підприємство використовує відтермінування оплати кредиторам.

3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості вказує на ефективність управління підприємством заборгованістю дебіторів. Значення коефіцієнту показує кількість обертів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів за період, що аналізується дебітори погасили свої зобов'язання перед підприємством. У 2020-2022 роки показник склав 5,12, 3,45, 4,41 відповідно, що позитивно оскільки термін розрахунків у 2022 році зменшився у порівнянні з 2020 роком.

4. Строк погашення кредиторської заборгованості у 2022 році у порівнянні з 2020 роком скоротився з 38 днів до 28 днів, а у 2021 році було його зростання до 43 днів. Це негативна тенденція, оскільки пов'язано з затримками термінів повернення заборгованості дебіторами.

5. Строк погашення дебіторської заборгованості у 2022 році у порівнянні з 2021 роком збільшився до 104 днів, а потім у 2022 році у порівнянні з 2021 роком скоротився до 81 днів. Це негативна тенденція, оскільки пов'язано з затримками термінів повернення заборгованості дебіторами.

6. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів вказує на неефективність управління запасами на підприємстві, оскільки значення показника зменшилось з 7 обертів у 2020 році, до 4 обертів у 2021 році та 3 обертів у 2022 році.

7. Фондовіддача демонструє ефективність використання основних засобів підприємства. Значення показника зменшилося з 8,49 у 2020 році, до 4,59 у 2021 році та до 4,51 у 2022 році, що говорить про неефективне використання основних засобів.

8. Коефіцієнт віддачі власного капіталу показує швидкість обороту вкладеного капіталу. Його значення на підприємстві зменшилось з 5,05 у 2020 році до 2,75 та 2,95 у 2021-2022 роках, що говорить про неефективність використання власного капіталу.

Аналіз рентабельності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз рентабельності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки

Показник	Норматив	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Коефіцієнт рентабельності активів		0,0841709	0,036622	0,0290001
Рентабельність власного капіталу		0,2172172	0,086868	0,0666606
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	> 20%	0,0429684	0,031636	0,0225934
Коефіцієнт рентабельності реалізації	> 30%	0,11021	0,08476	0,04222

Продовження таблиці 2.11

Показник	Відхилення 2021р. від 2020р.		Відхилення 2022р. від 2021р.	
	у сумі, грн	у відсотках, %	у сумі, грн	у відсотках, %
1	6	7	8	9
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,04755	-56,4913	-0,00762	-20,8117
Рентабельність власного капіталу	-0,13035	-60,0086	-0,02021	-23,2625
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,01133	-26,3736	-0,00904	-28,5835
Коефіцієнт рентабельності реалізації	-0,02545	-23,0921	-0,04254	-50,1885

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

З проведеного аналізу рентабельності ТОВ «Діацентр» за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що:

1. Коефіцієнт рентабельності активів, який розраховується як співвідношення отриманого чистого прибутку (або чистого збитку) до середньорічної суми активів свідчить про те, що підприємством було отримано у 2020-2022 роках 0,08, 0,04, 0,03 копійок відповідно чистого прибутку на кожну гривню використаних активів, що вказує на неефективне використання активів.

2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, показує розмір прибутку, який згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. У 2020-2022 роки показник склав 0,04, 0,03, 0,02 відповідно, що свідчить про отримання підприємством чистого прибутку на кожну залучену гривню власних коштів.

3. Коефіцієнт рентабельності реалізації показує, скільки на кожну витрачену у господарську діяльність гривню отримано прибутку. У 2020-2022 роки показник склав 0,11, 0,08, 0,04 відповідно, негативною тенденцією є зниження цього показника.

3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЄСВ ТА ПДФО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ РОБІТНИКІВ ТА РОЗРАХУНОК ЙОГО ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ТОВ «ДІАЦЕНТР»

3.1 Контроль ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників ТОВ «Діацентр»

Утримання із заробітної плати податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військового збору зменшують розмір заробітної плати кожного працівника, а нарахування на Фонд оплати праці єдиного соціального внеску (ЄСВ) збільшують витрати підприємства. У випадку виявлення порушення державною фіскальною службою в нарахуванні, сплаті, веденні обліку та складанні звітності податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску на підприємства накладаються фінансові санкції та адміністративний штраф. Для своєчасного попередження цих помилок підприємства проводять внутрішній контроль правильності та своєчасності нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску, а також відображення їх в обліку та звітності.

Внутрішній контроль утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці здійснюється з метою встановлення правильності та своєчасності нарахування та сплати ЄСВ, ПДФО та військового збору підприємства, а також відображення їх в обліку та звітності.

Завдання проведення внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці: здійснити перевірку додержання підприємством законодавчих вимог, які регламентують порядок нарахування, сплати, ведення обліку та складання звітності ЄСВ, ПДФО та військового збору; здійснити перевірку правильності та своєчасності нарахування, сплати, ведення обліку та складання звітності ЄСВ, ПДФО та військового збору.

Анкету перевірки утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці подано в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Анкета перевірки утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Чи були виявлені помилки при перевірці ЄСВ, ПДФО та військового збору контролюючими органами?				
2	Веде облік податків та складає Звіт про ЄСВ та форму 1-ДФ: - одна особа; - різні особи?				
3	На якому рахунку ведеться облік ЄСВ: - 641; - 651.				
4	На якому рахунку ведеться облік ПДФО: - 641; - 651.				
5	На якому рахунку ведеться облік військового збору: - 641; - 651.				
6	Яка ставка ЄСВ на Вашому підприємстві: -22%; ___?				
7	Яка ставка ПДФО на Вашому підприємстві: -18%; ___?				
8	Яка ставка військового збору на Вашому підприємстві: -1,5%; ___?				
9	Як нараховується ЄСВ на Вашому підприємстві: - доходи × ставку ÷ 100%; - ___?				
10	Як нараховується ПДФО на Вашому підприємстві: - ФОП × ставку ÷ 100%; - ___?				
11	Як нараховується військовий збір на Вашому підприємстві: - доходи × ставку ÷ 100%; - ___?				

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

У програмі внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці відображені основні процедури для вирішення встановлених завдань перевірки. Одержавши в процесі попереднього планування дані, приступають до розробки загального плану

внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Загальний план проведення внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці

Етап перевірки	Процедури перевірки	Докази	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з нормативно-правовою базою, що регламентує порядок нарахування, сплати, ведення обліку та складання звітності ЄСВ, ПДФО та військового збору	Законодавчі акти Звіти попередніх, перевірок, накази.	01.05.2023- 07.05.2023	Терещенко Н.М.
Основний	Перевірити правильність визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору Перевірити правильність нарахування ЄСВ Перевірити правильність нарахування ПДФО Перевірити правильність нарахування військового збору Перевірити відповідність нарахування та відображення в звітності Перевірити відповідність сум нарахування та сплати Перевірити своєчасність подачі звітності Перевірити своєчасність сплати Перевірити правильність кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору	Журнал 3, головна книга, Баланс, довідка бухгалтерії, платіжне доручення, виписка банку, Звіт про ЄСВ, форма 1-ДФ	08.05.2023- 20.05.2023	Терещенко Н.М.
Завершальний	Складання звіту за результатами перевірки	Звіт	21.05.2023- 31.05.2023	Терещенко Н.М.

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Програму внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Програма внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці

№	Мета	Перелік процедур	Критерії якості	Докази	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець
1	Впевнитись у правильності визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору	Перевірити правильність визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору	А, Б, Г	Журнал З, Головна книга, Баланс	ПП-1	08.05.2023	Терещенко Н.М.
2	Впевнитись у правильності нарахування ЄСВ	Перевірити правильність нарахування ЄСВ	А, Б, Г	Довідка бухгалтерії, Звіт про ЄСВ	ПП-2	09.05.2023	Терещенко Н.М.
3	Впевнитись у правильності нарахування ПДФО	Перевірити правильність нарахування ПДФО	А, Б, Г	Довідка бухгалтерії, форма 1-ДФ	ПП-3	10.05.2023	Терещенко Н.М.
4	Впевнитись у правильності нарахування військового збору	Перевірити правильність нарахування військового збору	А, Б, Г	Довідка бухгалтерії, форма 1-ДФ	ПП-4	11.05.2023	Терещенко Н.М.
5	Впевнитись у відповідності нарахування та відображення в звітності	Перевірити відповідність нарахування та відображення в звітності	Б, Г	Звіт про ЄСВ, форма 1-ДФ	ПП-5	12.05.2023	Терещенко Н.М.
6	Впевнитись у відповідності сум нарахування та сплати	Перевірити відповідність сум нарахування та сплати	Б, Г	Платіжне доручення, виписка банку	ПП-6	13.05.2023	Терещенко Н.М.
7	Впевнитись у своєчасності подачі звітності	Перевірити своєчасність подачі звітності	А, Б, В, Г, Д, Є	Звіт про ЄСВ, форма 1-ДФ	ПП-7	14.05.2023	Терещенко Н.М.
8	Впевнитись у своєчасності сплати	Перевірити своєчасність сплати	А, Б, Г	Платіжне доручення, виписка банку	ПП-8	15.05.2023	Терещенко Н.М.
9	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору	Перевірити правильність кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору	А, Б, Г	Журнал З, Головна книга	ПП-9	16-20.05.2023	Терещенко Н.М.

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Для вирішення поставлених завдань утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці пропонуємо робочі документи аудитора (табл. 3.4-3.12), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного проведення перевірки.

Таблиця 3.4 – Робочий документ ПП-1 – Перевірка правильності визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору

Рахунок	Журнал 3	Головна книга	Оборотна відомість	Відхилення	
				Головної книги від Журналу 3	Оборотної відомості від Головної книги
641	5100	5000	5000	-100	-
642	425	524	524	-99	-
651	6233	6332	6332	-99	-
Разом	11758	11856	11856	-298	-

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка правильності визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору встановила, що є відмінності у даних головної книги на 298 грн, у тому числі на рахунку 641 на 100 грн, на рахунку 642 на 99 грн, на рахунку 651 на 99 грн.

Таблиця 3.5 – Робочий документ ПП-2 – Перевірка правильності нарахування ЄСВ

Період	Рахунок витрат	За даними підприємства	За даними контролю			Відхилення
			Фонд оплати праці	Ставка	ЄСВ	
1	2	3	4	5	6	7
Березень 2022р.	92	6160	30000	22	6600	+440

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка правильності нарахування ЄСВ встановила, що розмір ЄСВ був зменшено на 440 грн.

Таблиця 3.6 – Робочий документ ПП-3 – Перевірка правильності нарахування ПДФО

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними контролю			Відхилення
			Нарахована заробітна плата	Ставка	ПДФО	
1	2	3	4	5	6	7
Лютий 2022р.	Іванов І.І.	5040	30000	18	5400	+360

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка правильності нарахування ПДФО встановила, що розмір ПДФО був зменшений на 360 грн.

Таблиця 3.7 – Робочий документ ПП-4 – Перевірка правильності нарахування військового збору

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними контролю			Відхилення
			Нарахована заробітна плата	Ставка	Військовий збір	
1	2	3	4	5	6	7
Квітень 2022 р.	Петров П.П.	420	30000	1,5	450	+30

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка правильності нарахування військового збору встановила, що розмір військового збору був зменшений на 30 грн.

Таблиця 3.8 – Робочий документ ПП-5 – Перевірка відповідності нарахування та відображення в звітності

Вид податку	Період	За даними підприємства	За даними внутрішнього контролю	Відхилення, грн (+, -)
ЄСВ	Грудень 2022р.	6160	6600	+440
ПДФО	Грудень 2022р.	5040	5400	+360
Військовий збір	Грудень 2022р.	420	450	+30
Разом		11620	12450	+830

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка відповідності нарахування та відображення в звітності встановила, що розмір податків були зменшені на 830 грн, а саме: ЄСВ на 440 грн, ПДФО на 360 грн, військовий збір на 30 грн.

Таблиця 3.9 – Робочий документ ПП-6 – Перевірка відповідності сум нарахування та сплати

Вид податку	Період	Нараховано, грн	Сплачено, грн	Відхилення, грн (+, -)
1	2	3	4	5
ЄСВ	Грудень 2022р.	6160	6610	+450

Продовження таблиці 3.9

1	2	3	4	5
ПДФО	Грудень 2022р.	5040	5050	+10
Військовий збір	Грудень 2022р.	420	440	+20
Разом		11620	12100	480

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка відповідності сум нарахування та сплати встановила, що сума податків, зборів та внесків переплачені на 480 грн, а саме: ЄСВ на 450 грн, ПДФО на 10 грн, військовий збір на 20 грн.

Таблиця 3.10 – Робочий документ ПП-7 – Перевірка своєчасності подачі звітності

Вид податку	Період	Кінцевий термін подання податкової звітності	Фактична дата подання податкової звітності	Відхилення
ЄСВ	Грудень 2022р.	+	+	-
ПДФО	Грудень 2022р.	+	+	-
Військовий збір	Грудень 2022р.	+	+	-

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка своєчасності подачі звітності встановила, що фактична подача звітності здійснена до кінцевого терміну.

Таблиця 3.11 – Робочий документ ПП-8 – Перевірка своєчасності сплати

Вид податку	Період	Кінцевий термін сплати	Фактична дата подачі сплати	Відхилення
ЄСВ	Грудень 2022р.	+	+	-
ПДФО	Грудень 2022р.	+	+	-
Військовий збір	Грудень 2022р.	+	+	-

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка своєчасності сплати встановила, що фактична сплата податків, зборів та внесків здійснена до кінцевого терміну.

Таблиця 3.12 – Робочий документ ПП-9 – Перевірка правильності кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору

Зміст операції	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення запропоноване та виправлення		
	Дт	Кт	Сума, грн	Дт	Кт	Сума, грн	Дт	Кт	Сума, грн
Нараховано ЄСВ	23	651	6160	92	651	6600	23 92	651 651	-6000 +6000
Утримано ПДФО	661	651	5040	661	641	5400	661 661	651 641	-5040 +5400
Утримано військового збору	661	641	420	661	642	450	661 661	641 642	-420 450
Разом			11620			12450			+830

Джерело: проведена перевірка на підставі методики [46]

Висновки аудитора: перевірка правильності кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору встановила, що невірні проводки з обліку нарахування ЄСВ, утримання ПДФО та військового збору на суму 830 грн.

Звіт за результатами перевірки утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці

м. Запоріжжя 31 січня 2023 року

Контролером проведена перевірка утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці: за 2022 рік на ТОВ «Діацентр».

Директор: Терещенко Наталя Миколаївна

Адреса: Україна, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вулиця Козака Бабури, будинок 15.

Підставою для проведення аудиту є Договір № 27/15-а «15» березня 2023 року.

Особа відповідальна за фінансовий стан:

Директор Нетяга Геннадій Петрович

Особа відповідальна за стан бухгалтерського обліку:

Гол. бухгалтер Нетяга Геннадій Петрович

Аудит проводився за участю матеріально-відповідальної особи:

Початок аудиту: 01 травня 2023 року.

Аудит закінчений: 31 травня 2023 року.

Документами наданими для перевірки є єдина звітність, платіжні доручення, виписка банку.

Питання, винесені на перевірку:

1. Перевірити правильність визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору.
2. Перевірити правильність нарахування ЄСВ
3. Перевірити правильність нарахування ПДФО.
4. Перевірити правильність нарахування військового збору.
5. Перевірити відповідність нарахування та відображення в звітності.
6. Перевірити відповідність сум нарахування та сплати.
7. Перевірити своєчасність подачі звітності.
8. Перевірити своєчасність сплати.
9. Перевірити правильність кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору.

Порушення, виявлені під час контролю:

1. Перевірка правильності визначення залишку ЄСВ, ПДФО та військового збору встановила, що є відмінності у даних головної книги на 298 грн, у тому числі на рахунку 641 на 100 грн, на рахунку 642 на 99 грн, на рахунку 651 на 99 грн.
2. Перевірка правильності нарахування ЄСВ встановила, що розмір ЄСВ був зменшено на 440 грн.
3. Перевірка правильності нарахування ПДФО встановила, що розмір ПДФО був зменшений на 360 грн.
4. Перевірка правильності нарахування військового збору встановила, що розмір військового збору був зменшений на 30 грн.
5. Перевірка відповідності нарахування та відображення в звітності встановила, що розмір податків був зменшений на 830 грн, а саме: ЄСВ на 440 грн, ПДФО на 360 грн, військовий збір на 30 грн.
6. Перевірка відповідності сум нарахування та сплати встановила, що сума податків, зборів та внесків переплачені на 480 грн, а саме: ЄСВ на 450

грн, ПДФО на 10 грн, військовий збір на 20 грн.

7. Перевірка правильності кореспонденції рахунків ЄСВ, ПДФО та військового збору встановила, що невірні проводки з обліку нарахування ЄСВ, утримання ПДФО та військовий збір на суму 830 грн.

Висновки за результатами перевірки: порушено Податковий кодекс України.

Отже, методика проведення контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на Фонд оплати праці надала змогу охопити всі аспекти обліку ЄСВ, ПДФО та військового збору, дослідити законність, правильність, своєчасність, відповідність, відображення їх в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити економічну безпеку підприємства.

3.2 Шляхи щодо удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунок його податкового навантаження на ТОВ «Діацентр»

На сьогодні не має встановлених форм первинних документів з відображення в обліку ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників. З метою удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників запропоновані відомості, а саме: визначення фонду оплати праці, нарахування ЄСВ, нарахування ПДФО та Військового збору, відображення сум в обліку відповідно єдиної звітності, податкового навантаження (таблиці 3.13-3.17).

Таблиця 3.13 – Відомість визначення фонду оплати праці

Період	Рахунок витрат	Фонд основної заробітної плати	Фонд додаткової заробітної плати	Інші заохочувальні і компенсаційні виплати	Фонд оплати праці
1	2	3	4	5	6

Джерело [72]

Таблиця 3.14 – Відомість нарахування ЄСВ

Період	Рахунок витрат	Фонд оплати праці	Ставка ЄСВ	Сума ЄСВ
1	2	3	4	5

Джерело [72]

Таблиця 3.15 – Відомість нарахування ПДФО та Військового збору

Період	ПБ	Нарахована			Разом нарахування	ПДФО		Військовий збір		Разом утримання
		заробітна плата	лікарняні	відпустка		ставка	сума	ставка	сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Джерело [72]

Таблиця 3.16 – Відомість відображення сум в обліку відповідно єдиної звітності

Вид податку	Період	Рахунок обліку	Відображення в обліку	Єдина звітність	Сплата
1	2	3	4	5	6
ПДФО					
Військовий звіт					
ЄСВ					

Джерело [72]

Таблиця 3.17 – Відомість податкового навантаження

Вид податку	Нарахування ЗП	ФОП	Ставки податків	Сума податків	Податкове навантаження
1	2	3	4	5	6
ПДФО			18		
Військовий звіт			1,5		
ЄСВ			22		

Джерело [72]

Отже, з метою удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників запропоновані відомості, а саме: визначення фонду оплати праці, нарахування ЄСВ, нарахування ПДФО та Військового збору, відображення сум в обліку відповідно єдиної звітності, податкового навантаження. Це спростить та пришвидшить ведення обліку та оподаткування, зменшить вірогідність помилки та попередить фінансові санкції.

3.3 Шляхи щодо удосконалення контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників на ТОВ «Діацентр»

Не дивлячись на воєнний стан, в даний час йдуть активні реформи в оподаткуванні для спрощення подачі звітності із заробітної плати. Від розміру заробітної плати залежить суми податків, сплачених у бюджет, тому при її підвищенні одночасно збільшуються і відповідні суми ПДФО та ЄСВ. Податки є доходами держави за рахунок яких утримується соціальна та бюджетна сфера. Це наголошує на актуальності обраної теми дослідження.

Метою контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників є дослідження законності та правильності відображення в обліку та звітності ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників та розрахунків його податкового навантаження.

Завдання проведення контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників є перевірка правильності: визначення фонду оплати праці, нарахування ЄСВ, ПДФО та Військового збору, відповідності сум в єдиній звітності та обліку.

Анкету перевірки ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників наведено в таблиці 3.18.

Таблиця 3.18 – Анкета перевірки ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Що входить в фонд заробітної плати: - Фонд основної заробітної плати; - Фонд додаткової заробітної плати; - Інші заохочувальні і компенсаційні виплати?				
2	Чи подає підприємство єдиний звіт з ЄСВ та ПДФО?				
3	Чи вчасно подається податкова звітність?				
4	Чи вчасно сплачується ПДФО?				
5	Чи вчасно сплачується ЄСВ?				
6	Чи вчасно сплачується військовий збір?				

Продовження таблиці 3.18

1	2	3	4	5	6
7	Чи розраховується податкове навантаження ЄСВ та ПДФО?				
8	Чи проводиться інвентаризація розрахунків?				
9	Чи проводиться звірки з ДПС?				
10	Чи проводяться звірки з Пенсійним фондом?				

Джерело [72]

У програмі контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників відображені основні процедури для вирішення встановлених завдань перевірки. Одержавши в процесі попереднього планування дані, приступають до розробки загального плану контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників (табл. 3.19).

Таблиця 3.19 – Загальний план проведення ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників

Етап перевірки	Процедури перевірки	Докази	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з законодавчо-нормативно базою ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників	Внутрішні та зовнішні законодавчі акти, звіти попередніх, перевірок, накази.		
Основний	Перевірка правильності визначення фонду оплати праці Перевірка правильності нарахування ЄСВ Перевірка правильності нарахування ПДФО та Військового збору Перевірка відповідності сум в єдиній звітності та обліку	Журнал 3, головна книга, Баланс, довідка бухгалтерії, платіжне доручення, виписка банку, Єдиний звіт		
Завершальний	Складання звіту за результатами перевірки	Звіт		

Джерело [72]

Програму контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників наведено в таблиці 3.20.

Таблиця 3.20 – Програма контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників

№	Мета	Перелік процедур	Критерії якості	Докази	Код робочого документа	Період пов'язання	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у правильності визначення фонду оплати праці	Перевірка правильності визначення фонду оплати праці	А, Б, В, Г	Журнал 3, Головна книга, Баланс	ПП-1			
2	Впевнитись у правильності нарахування ЄСВ	Перевірка правильності нарахування ЄСВ	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, Звіт про ЄСВ	ПП-2			
3	Впевнитись у правильності нарахування ПДФО та Військового збору	Перевірка правильності нарахування ПДФО та Військового збору	А, Б, В, Г	Довідка бухгалтерії, форма 1-ДФ	ПП-3			
4	Впевнитись у відповідності сум в єдиній звітності та обліку	Перевірка відповідності сум в єдиній звітності та обліку	А, Б, В, Г, Є	Довідка бухгалтерії, форма 1-ДФ	ПП-4			
Критерії якості перевірки: наявність - А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

Джерело [72]

Для вирішення поставлених завдань ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників пропонуємо робочі документи аудитора (табл. 3.21-3.24), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного проведення перевірки.

Таблиця 3.21 – Робочий документ ПП-1 – Перевірка правильності визначення фонду оплати праці

Період	Рахунок витрат	За даними підприємства	За даними контролю				Відхилення
			Фонд основної заробітної плати	Фонд додаткової заробітної плати	Інші заохочувальні і компенсаційні виплати	Фонд оплати праці	
1	2	3	4	5	6	7	8

Джерело [72]

Таблиця 3.22 – Робочий документ ПП-2 – Перевірка правильності нарахування ЄСВ

Період	Рахунок витрат	За даними підприємства	За даними контролю			Відхилення
			Фонд оплати праці	Ставка ЄСВ	Сума ЄСВ	
1	2	3	4	5	6	7

Джерело [72]

Таблиця 3.23 – Робочий документ ПП-3 – Перевірка правильності нарахування ПДФО та Військового збору

Період	ПІБ	За даними підприємства	За даними контролю				Відхилення	
			Нарахована заробітна плата	ПДФО		Військовий збір		
				Ставка	Сума	Ставка		Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Джерело [72]

Таблиця 3.24 – Робочий документ ПП-4 – Перевірка відповідності сум в єдиній звітності та обліку

Вид податку	Період	Єдина звітність	Відображення в обліку	Сплата	Відхилення, грн (+, -)
1	2	3	4	5	6
ПДФО					
Військовий звіт					
ЄСВ					

Джерело [72]

Отже, удосконалена методика проведення контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план перевірки, програму перевірки, робочі документи. Це надасть змогу охопити всі аспекти обліку, дослідити законність, правильність, відповідність, відображення їх в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит для управління підприємством.

ВИСНОВКИ

1. Важливим кроком в управлінні заробітною платою є ретельне вивчення законодавчих актів, що регулюють цю сферу. Знання вимог податкового законодавства дозволяє підприємству ефективно впоратися з обов'язками та забезпечити дотримання всіх норм.

2. Ознайомлення з процесами обліку та оподаткування заробітної плати визначає основи правильної внутрішньої фінансової системи підприємства. Це включає розуміння розрахунків, податкових відрахувань та документообігу.

3. Аналіз системи контролю дозволяє визначити ефективність та точність процесів обліку та оподаткування заробітної плати. Виявлення можливих слабких місць дозволяє вдосконалити ці процеси.

4. ТОВ «ДІАЦЕНТР». Код ЄДРПОУ 35924422. Уповноважена особа: Нетяга Геннадій Петрович. Основний вид діяльності досліджуваного підприємства: загальна медична практика. Облік на ТОВ «Діацентр» ведеться в автоматизованій комп'ютерній програмі BAS.

5. З проведеного фінансового аналізу ТОВ «Діацентр», зокрема аналізу рентабельності за 2020-2022 роки можна зробити висновки, що коефіцієнти рентабельності свідчать про низький рівень прибутковості на підприємстві. При цьому негативною тенденцією є зниження значень цих показників протягом досліджуваного періоду.

6. Проведена перевірка ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників ТОВ «Діацентр» надала змогу охопити всі аспекти обліку ЄСВ, ПДФО та військового збору, дослідити законність, правильність, своєчасність, відповідність, відображення їх в обліку, допомогла вчасно виявити деякі порушення.

7. З метою удосконалення обліку та оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників запропоновані відомості, а саме: визначення фонду оплати праці, нарахування ЄСВ, нарахування ПДФО та Військового збору, відображення сум в обліку відповідно єдиної звітності, податкового

навантаження. Це спростить та пришвидшить ведення обліку та оподаткування, зменшить вірогідність помилки та попередить фінансові санкції.

8. Удосконалена методика проведення контролю ЄСВ та ПДФО заробітної плати робітників, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план перевірки, програму перевірки, робочі документи. Це надасть змогу охопити всі аспекти обліку, дослідити законність, правильність, відповідність, відображення їх в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит для управління підприємством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 16.10.2023).
2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 16.10.2023).
3. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01.07.93 р. № 3356-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text> (дата звернення: 16.10.2023).
4. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.10.2023).
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 19.10.2023).
6. Інструкція зі статистики заробітної плати : наказ Державного комітету статистики України від 13.01.2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text> (дата звернення: 16.10.2023).
7. Кодекс законів про працю України : Закон УРСР від 10.12.71 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 16.10.2023).
8. Методика аудиту розрахунків з оплати праці. URL: https://pidruchniki.com/1961092642198/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/metodika_auditu_rozrahunkiv_oplati_pratsi (дата звернення: 19.10.2023).
9. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id (дата

звернення: 16.10.2023).

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» : міжнародний документ від 01.01.2012 р. URL: www.minfin.gov.ua/document/92431/МСБО (дата звернення: 19.10.2023).

11. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Київ, 2016–2017. URL: https://www.apu.net.ua/attachments/article/1151/2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C1.pdf.

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 19.10.2023).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» : Наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (дата звернення: 19.10.2023).

14. Податковий Кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 19.10.2023).

15. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 19.10.2023).

16. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 19.10.2023).

17. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці : Наказ Державного комітету статистики України від 05.12.2008 р. № 489. URL: https://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakderjkomstat_489/nnakderjkomstat_489.html (дата звернення: 19.10.2023).

18. Про оплату праці : Закон України від 23.01.97 р. № 29/97. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр> (дата звернення: 19.10.2023).
19. Ангеловська О. В. Аудит розрахунків з оплати праці та типові помилки і порушення, що можуть бути виявлені при його проведенні. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2014. № 1 (25). С. 14–18.
20. Артюх О. В. Розрахунки з оплати праці: методичні засади аудиторської перевірки. *Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації: тези доповідей II міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції*. 2016. Ч. 1. С. 262–264.
21. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : Рута, 2006. 832 с.
22. Безбатько О., Манакіна В. Удосконалення системи оплати праці: проблеми та шляхи вирішення. *Довідник економіста*. 2007. № 12. С. 70–74.
23. Бунда О. М., Матяш Ю. М. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в управлінні підприємством. *Інтернаука*. 2016. № 2 (12). С. 38–41.
24. Воськало Н. М., Воськало В. І. Теоретичні та методологічні основи розрахунків за виплатами працівникам. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/13_2018/44 (дата звернення: 19.10.2023).
25. Виноградова М. О., Жидєєва Л. І. Аудит : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 654 с.
26. Гамова О. В. Заробітна плата як економічна категорія. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2007. № 3. С. 60–64.
27. Гамова О. В., Козачок І. А., Федоренко Т. В. Внутрішній контроль заробітної плати на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 2. С. 31-38.
28. Горицька Н. Виплата заробітної плати: строки і відповідальність. *Заробітна плата*. 2006. № 3. С. 18-24.

29. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О. Внутрішньогосподарський контроль : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 496 с.
30. Давидова К. Складаємо обліковий регламент на наступний рік. *Баланс*. 2008. № 99. С. 2-4.
31. Дікань Л. В. Контроль і ревізія : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 327 с.
32. Іванова Н. А., Михайловина С. О., Матрос О. М. Шляхи удосконалення внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам. *Інтернаука*. 2020. № 9. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-9-6302> (дата звернення: 19.10.2023).
33. Калина А. В. Облік та аналіз заробітної плати на підприємстві. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2005. № 2. С. 61-64.
34. Кашперська А. І., Струпова А. Г. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. *Інтернаука*. 2017. № 17 (39). С. 30-37.
35. Кононова І. В. Аудит розрахунків з оплати праці та типові порушення, виявлені при його проведенні. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/eui_2013_1_30%20\(1\)](file:///C:/Users/User/Downloads/eui_2013_1_30%20(1)) (дата звернення: 21.10.2023).
36. Костюк В. Порядок виплати заробітної плати. *Довідник кадровика*. 2003. № 4. С. 18-20.
37. Крищенко К. Удосконалення організаційно-економічного механізму управління оплатою праці. *Україна: аспекти праці*. 2007. № 6. С. 9 -16.
38. Кузьменко К. Ю. Аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві. *Технології та дизайн*. 2016. № 1 (18). С. 1–7.
39. Левченко О. П. Особливості обліку розрахунків по оплаті праці з персоналом підприємства. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4095/1/1> (дата звернення: 19.10.2023).

40. Лень В. С., Штупун М. П. Виплати працівникам: поняття, структура та облік. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 2. С. 266–274.
41. Максимець Ю. В. Заробітна плата як визначальний чинник мотивації праці в ринковій економіці. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18.10. С. 224–229.
42. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Кутчак Ю. М. Фінансовий облік II : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 368 с.
43. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік : навч. метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 602 с.
44. Мардус Н. Ю. Методичні підходи до обліку, аудиту та аналізу праці і заробітної плати на підприємстві. *Вісник ЖНАЕУ*. № 1 (54), Т. 2. 2016. С. 230–236.
45. Меліхова Т. О., Єрмоменко М. Р. Концептуальні основи обліку заробітної плати та аналізу податкового навантаження для підвищення рівня фінансової безпеки підприємства. URL: http://www.evd-journal.org/download/2012/2012-1/EVD_-2012_1-150-155 (дата звернення: 19.10.2023).
46. Меліхова Т. О., Феофанова І. В., Магда Г. В. Удосконалення методики внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 89–94. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.1.89.
47. Меліхова Т. О., Чакалова Н. С., Іващенко Є. Є. Удосконалення внутрішнього контролю розрахунків за виплатами працівникам для підвищення якості формування інформації в обліку. *Економіка та держава*. 2019. № 3. С. 95–101. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.3.95>.
48. Миронова Ю. Ю., Панасенко В. А. Проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві. URL:

http://77.121.11.9/bitstream/PolNTU/569/3/стаття_Миронова_Ю.Ю._Папасенко_В.А._2016 (дата звернення: 22.10.2023).

49. Михайленко Ю. О. Організація обліку і контролю розрахунків за заробітною платою. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 287–293.

50. Михайловина С. О., Іванова Н. А. Внутрішній аудит: необхідність та впровадження на сільськогосподарських підприємствах. *Економічні студії*. 2019. № 1 (23) С. 44–48.

51. Михайловина С. О. Організація обліку та відображення інформації про виплати працівникам у звітності підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск 11. Частина 4. С. 126–129.

52. Овсяк Н. В. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в контексті застосування вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/329/329> (дата звернення: 22.10.2023).

53. Овсяк Н. В. Сутність та особливості понять «оплата праці» та «заробітна плата» визначених в нормативно-правовій базі України. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія «Економічні науки». 2014. Т. 2 (212). № 3. С. 27-31.

54. Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. Удосконалення обліку й аудиту розрахунків за виплатами працівникам. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: *Економіка і управління*. 2021. Том 32 (71). № 1. С. 71-77.

55. Оляднічук Н. В. Удосконалення обліку розрахунків за виплатами працівникам. URL: <https://lib.udau.edu.ua/items/df3c7020-493e-432a-8883-a753b227b52e> (дата звернення: 22.10.2023).

56. Оляднічук Н. В., Шайко О. Г. Удосконалення первинного обліку праці та її оплати у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2011. № 5. С. 116–120.

57. Очеретько Л. М., Багрій К. О. Удосконалення обліку витрат на оплату праці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 23. С. 67–72.

58. Пантелійчук Л. Про особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку рахунків за виплатами працівникам. *Праця і зарплата*. 2008. № 9. С. 17-21.

59. Пирожок О.С. Особливості проведення аудиту розрахунків з оплати праці. *Наука та економіка*. 2016. № 1(41). С. 23–27.

60. Плахтій Т. Ф. Удосконалення моделі аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам. *Науковий вісник ТДАУ*. 2016. № 4. С. 28–33.

61. Подолянчук О. А. Облікова політика щодо заробітної плати. *Облік і фінанси*. 2018. № 1. С. 64–71.

62. Потьомкін Л. Сучасні тенденції організації заробітної плати в промисловості України. *Україна: аспекти праці*. 2003. № 7. С. 20–25.

63. Радіонова Н. Й. Проблеми обліку та аудиту розрахунків з оплати праці. *Міжнародний науковий журнал*. 2016. № 11(21). С. 104–106.

64. Рожнов В. Організаційно-нормативні документи підприємства. *Заробітна плата*. 2006. № 1. С. 9-14 ; № 2. С. 22-25.

65. Рябчук О. Г., Коротаєва І. Р. Особливості та проблеми аудиту розрахунків з оплати праці. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. № 4. С. 123-130.

66. Сахарцева І. І. Теоретико-методологічні аспекти формування програм аудиту : монографія. Київ : Кондор, 2005. 374 с.

67. Сахно Л. А. Аудит з розрахунків оплати праці. *Молодіжний економічний дайджест*. 2015. № 4. С. 103–108. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/16396/1/103-108> (дата звернення: 22.10.2023).

68. Саух І. В. Методика перевірки операцій з оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків. *Вісник ЖДТУ*. 2012. № 2 (20). С. 428- 433.

69. Селіванова Н. М., Ветренюк Б. Б. Сучасні проблеми обліку оплати праці та шляхи їх вирішення. *Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті* : матер. VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. м. Одеса, 05-

09.12.2016 р., Одеса. 2016. С. 95–97. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/ipreed/2016/95> (дата звернення: 22.10.2023).

70. Суліменко Л. А., Вітер С. А. Облік і аналіз розрахунків з оплати праці. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 18. С. 395-404.

71. Терещенко Н., Подмешальська Ю. В. Облік і оподаткування ЄСВ та ПДФО заробітної плати та розрахунок податкового навантаження. *Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах* : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету, 5-6 грудня 2023 р., Запоріжжя: ЗНУ, 2023. С. 90-91.

72. Терещенко Н. М., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В. Удосконалення обліку, оподаткування та контролю ЄСВ та ПДФО для поліпшення виробничого обліку, стратегічного управлінського обліку, податкової та фінансової звітності в умовах переходу на міжнародні стандарти зарубіжних країн. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 24. С. 78-83.

73. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія : підруч. Київ : Знання-Прес, 2001. 253 с.

74. Хупер Дж. Как можно поверить в независимый аудит, если аудиторы возражают против надзора за ними? URL: http://n-auditor.com.ua/ru/component/na_archive/1279?view=material (дата звернення: 22.10.2023).

75. Чабанюк О. М., Залуцька У. М., Львівська К. А. Облік оплати праці в ринкових умовах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. № 21.3. С. 298-304.

76. Чебаненко О. П. Проблеми обліку заробітної плати на підприємстві. *Перспективи розвитку обліку, контролю і аналізу в контексті євроінтеграції*: тези допов. IV Міжнародної наук.-практ. конф., присвяченої 95-річчю ОНЕУ (26 травня 2016 року, м. Одеса). Одеса, 2016. С. 255–257. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf> (дата звернення: 22.10.2023).

ДОДАТОК А

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	7495	8381	
первісна вартість	1001	14912	17165	
накопичена амортизація	1002	7417	8784	
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	157170	168040	
первісна вартість	1011	331448	366340	
знос	1012	174278	198300	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			

Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	171336	196094	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	20000		
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	356001	372515	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	341313	431601	
Виробничі запаси	1101			
Незавершене виробництво	1102			

Готова продукція	1103			
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	386803	263235	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	59893	48949	
з бюджетом	1135	35769	27255	
у тому числі з податку на прибуток	1136	18610	9113	
з нарахованих доходів	1140			
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	67547	40215	
Поточні фінансові інвестиції	1160	168808	145376	
Гроші та їх еквіваленти	1165	19780	850	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167			

Витрати майбутніх періодів	1170	498	723	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	664	568	
Усього за розділом II	1195	1081075	958772	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	1437076	1331287	

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	290100	290100	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			

Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	1186	520	
Емісійний дохід	1411	1186	520	
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	28690	30690	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	240214	288905	
Неоплачений капітал	1425	()	()	()
Вилучений капітал	1430	(3328)	()	()
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	556862	610215	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	4437	4275	
Пенсійні зобов'язання	1505		343656	
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	388	171	
Довгострокові забезпечення	1520	9314	19599	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			

Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	14139	367701	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	343856		
Векселі видані	1605	342	331	
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	286066	67342	

за розрахунками з бюджетом	1620	1343	2578	
за у тому числі з податку на прибуток	1621			
за розрахунками зі страхування	1625	2667	1874	
за розрахунками з оплати праці	1630	5763	7043	
за одержаними авансами	1635	3060	3076	
за розрахунками з учасниками	1640	1425	1425	
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	221553	269702	
Усього за розділом III	1695	866075	353371	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	1437076	1331287	

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1602316	1407546
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1061988)	(863755)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	540328	543791
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		

Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	56085	66084
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(98334)	(102181)
Витрати на збут	2150	(244362)	(216820)
Інші операційні витрати	2180	(134657)	(160523)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	119060	130351
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		3
Інші доходи	2240	23601	

Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(58691)	(42252)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(23895)	(68)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	60075	88034
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9384	-27554
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	50691	60480
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		

Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	50691	60480

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	985698	751206
Витрати на оплату праці	2505	191559	155923
Відрахування на соціальні заходи	2510	36320	48813
Амортизація	2515	21145	19201
Інші операційні витрати	2520	338162	427130
Разом	2550	1572884	1402273

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

ДОДАТОК В

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	8381	8594	
первісна вартість	1001	17165	18956	
накопичена амортизація	1002	8784	10362	
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	168025	185901	
первісна вартість	1011	366325	394174	
знос	1012	198300	208273	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			

Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	148085	54118	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	324491	248613	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	431599	487467	
Виробничі запаси	1101			
Незавершене виробництво	1102			

Готова продукція	1103			
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	263235	312622	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	48939	54272	
з бюджетом	1135	27255	14417	
у тому числі з податку на прибуток	1136	9113		
з нарахованих доходів	1140			
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	40215	16044	
Поточні фінансові інвестиції	1160	145376	238286	
Гроші та їх еквіваленти	1165	850	11067	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167			
Витрати майбутніх періодів	1170	723	3159	

Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	568	2934	
Усього за розділом II	1195	958760	1140268	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	1283251	1388881	

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	290100	290100	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	520	1023	

Емісійний дохід	1411	520	1023	
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	30690	32690	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	240869	277615	
Неоплачений капітал	1425	()	()	()
Вилучений капітал	1430	()	(1121)	()
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	562179	600307	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	4275	3819	
Пенсійні зобов'язання	1505	343656	313656	
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	171	203935	
Довгострокові забезпечення	1520	19599	20524	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			

Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	367701	541934	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605	331	24	
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	67342	176667	
за розрахунками з бюджетом	1620	2578	4104	
за у тому числі з податку на прибуток	1621		1048	

за розрахунками зі страхування	1625	1874	2253	
за розрахунками з оплати праці	1630	7043	8835	
за одержаними авансами	1635	3076	22	
за розрахунками з учасниками	1640	1425	1425	
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	269702	53310	
Усього за розділом III	1695	353371	246640	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	1283251	1388881	

ДОДАТОК Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1714927	1602316
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1053020)	(1061988)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	661907	540328
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		

Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	25638	56085
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(124092)	(98334)
Витрати на збут	2150	(306822)	(244362)
Інші операційні витрати	2180	(193979)	(134657)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	62652	119060
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	19791	
Інші доходи	2240	26400	23601

Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(37252)	(58691)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(23140)	(23895)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	48451	60075
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9705	-9384
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	38746	50691
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		

Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	38746	50691

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1005070	985698
Витрати на оплату праці	2505	247784	191559
Відрахування на соціальні заходи	2510	45487	36320
Амортизація	2515	23709	21145
Інші операційні витрати	2520	404662	338162
Разом	2550	1726712	1572884

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		